

Όμιλος

ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ

Α.Ε.Π.Ε.Υ.

Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

για τη χρήση που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2018

**σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς
(Δ.Π.Χ.Α.)**

Φεβρουάριος 2019

Περιεχόμενα	Σελίδα
Α) Βεβαίωση	3
Β) Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου	4
Γ) Έκθεση Ελέγχου Ανεξάρτητου Ελεγκτή Λογιστή	8
Δ) Ετήσιες Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α	11

Α) Βεβαίωση

Βεβαιώνεται ότι οι συνημμένες Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις είναι εκείνες που εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο της «ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ Α.Ε.Π.Ε.Υ.» την 27^η Φεβρουαρίου 2019.

Για την

«ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ Α.Ε.Π.Ε.Υ.»

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. & Δ/νων Σύμβουλος

Αλέξανδρος Πουλαρίκας

Β) Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

του Ομίλου

« ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ Α.Ε.Π.Ε.Υ. »

ΠΡΟΣ ΕΤΗΣΙΑ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ 1.1.2018 – 31.12.2018

Κύριοι Μέτοχοι,

Έχουμε την τιμή να σας υποβάλλουμε μαζί με την παρούσα Έκθεση, τις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις της Εταιρείας «ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ Α.Ε.Π.Ε.Υ.» και των θυγατρικών της («ο Όμιλος»), βάσει των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς της χρήσης 01.01.2018-31.12.2018 οι οποίες αποτελούνται από τον ενοποιημένο Ισολογισμό της 31ης Δεκεμβρίου 2018, τις ενοποιημένες καταστάσεις Συνολικού Εισοδήματος, Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων και Ταμειακών Ροών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περίληψη σημαντικών λογιστικών αρχών και μεθόδων και λοιπές επεξηγηματικές πληροφορίες.

Οι Οικονομικές Καταστάσεις δίνουν αναλυτική εικόνα των στοιχείων ενεργητικού, υποχρεώσεων και ιδίων κεφαλαίων, της διάρθρωσης του οικονομικού αποτελέσματος και της πραγματικής οικονομικής κατάστασης του Ομίλου στο τέλος της διαχειριστικής χρήσης στην οποία αναφέρονται.

1. Οικονομική ανασκόπηση και εξέλιξη των εργασιών της Εταιρείας το 2018

Το 2018 ήταν η δεύτερη χειρότερη χρονιά για τις παγκόσμιες αγορές μετά το καταστροφικό 2008, με την αξία των μετοχών παγκοσμίως να υποχωρεί κατά 7 τρις. Δολάρια. Στην ελληνική αγορά ο Γενικός Δείκτης του Χρηματιστηρίου Αθηνών έγραψε απώλειες 23% με τη συνολική κεφαλαιοποίηση στην ήδη αποδεδειγμένη αγορά να μειώνεται κατά 10 δισεκατομμύρια ευρώ. Παρά τη μερική άρση των κεφαλαιακών ελέγχων οι τράπεζες έγραψαν ετήσιες απώλειες άνω του 70% με τη σύγχυση της νομοθεσίας γύρω από τα κόκκινα δάνεια και την υποψία «κρατικής βοήθειας» να επιτείνει την επενδυτική «αναφυλαξία».

Στο πλαίσιο αυτό η «Δυναμική Χρηματιστηριακή ΑΕΠΕΥ» συνέχισε να υφίσταται τις επιπτώσεις του χαμηλού τζίρου τόσο λόγω της έλλειψης επενδυτικού ενδιαφέροντος όσο και της μείωσης του διαθέσιμου προς επένδυση εισοδήματος των πελατών της οι οποίοι έχουν υποστεί σημαντικές ζημιές τα τελευταία χρόνια λόγω της καθοδικής πορείας του χρηματιστηρίου.

Για να αντιμετωπίσει τα αρνητικά αποτελέσματα η Εταιρεία αποφάσισε να προχωρήσει στην υλοποίηση ενός επιχειρησιακού σχεδίου που αφορά στο Γενικό Εκκαθαριστικό Μέλος (ΓΕΜ), στην ανάκληση της άδειας της «Παροχής Επενδυτικών Συμβουλών» και στην μετεγκατάστασή της σε νέο χώρο, ώστε να επιτευχθεί μια περαιτέρω δραστική μείωση των εξόδων.

Τέλος, για την εξυγίανση του ισολογισμού της, η Εταιρεία προχώρησε στη μείωση κεφαλαίου με συμψηφισμό ζημιών.

Αναφορικά με τη θυγατρική μας εταιρεία Attica Finance, η χρονιά δεν ήταν τόσο αποδοτική όσο αναμένονταν στον τομέα των επενδυτικών υπηρεσιών λόγω της οικονομικής κατάστασης αλλά και άλλων παραγόντων. Τα έσοδα ωστόσο της Εταιρείας στηρίχτηκαν από τα έσοδα των φωτοβολταϊκών πάρκων. Η χρονιά, ωστόσο, ήταν ιδιαίτερα παραγωγική σε επίπεδο συνεργασιών και προώθησης των σχεδίων της Εταιρείας, ιδιαίτερα προς τον σκοπό της δημιουργίας fund επενδύσεων στους τομείς που επικεντρώνεται η Εταιρεία, όπως ενέργεια, τρόφιμα και ακίνητα.

Επίσης αιτήθηκε στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς την ανάκληση της άδειας λειτουργίας της ως ΑΕΠΕΥ και την μετατροπή της σε Α.Ε. προκειμένου εκείνη να είναι σε θέση να εξυπηρετήσει καλύτερα και με μικρότερο λειτουργικό κόστος τις δραστηριότητες που αναλαμβάνει. Η απόφαση ανάκλησης της άδειας καταχωρίστηκε στο ΓΕΜΗ την 29.03.2018.

Παράλληλα, εντός του έτους προχώρησε στη σύσταση θυγατρικής με την επωνυμία «Extrade Greek Food Mentors Α.Ε.», με σκοπό την επιχειρηματική ανασυγκρότηση, αναβάθμιση και ανάπτυξη ελληνικών μικρομεσαίων παραγωγικών επιχειρήσεων στον τομέα των τροφίμων και των ποτών, οι οποίες έχουν εξαγωγικό προσανατολισμό.

Την 31.12.2018 η Εταιρεία προχώρησε στην πώληση του συνόλου των μετοχών και των ομολογιών που κατείχε στην εταιρεία «Ενεργειακή Μαρκοπούλου 2 Α.Ε.».

Επιπλέον, η Εταιρεία συμμετείχε σε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου στη θυγατρική εταιρεία «Attica Greenesco ΙΚΕ», η οποία με τη σειρά της συμμετείχε σε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου στη θυγατρική της εταιρεία «Greenesco Ενεργειακή Α.Ε.».

Η Greenesco Ενεργειακή το 2018 ήταν ιδιαίτερα δραστήρια στο χώρο των ενεργειακών υπηρεσιών όσον αφορά την αντικατάσταση φωτισμού με στόχο την εξοικονόμηση ενέργειας. Συγκεκριμένα, ανέλαβε 2 πολύ μεγάλα έργα εκ των οποίων το ένα θα ολοκληρωθεί εντός του 2019. Επιπλέον, έχει καταθέσει προσφορές σε διάφορες επιχειρήσεις και αναμένει την αποδοχή τους ενώ έχει προχωρήσει και διάφορα πιλοτικά έργα σε μεγάλες εγκαταστάσεις. Επίσης, είχε ιδιαίτερα ενεργή συμμετοχή σε διαγωνισμούς δημοσίου που αφορούσαν την ενεργειακή αναβάθμιση δήμων οι οποίοι βρίσκονται στο στάδιο της επιλογής αναδόχου.

Η Greenesco, μέσα από την επιχειρηματική της δραστηριότητα, αντιλήφθηκε τις ανάγκες της αγοράς και εξέλιξε την τεχνογνωσία της και τα προϊόντα της. Παράλληλα, συνέχισε να χτίζει συνεργασίες με εταιρείες του εξωτερικού με σκοπό την από κοινού εφαρμογή συστημάτων λογισμικού για εξοικονόμηση ενέργειας.

2. Οικονομική θέση του Ομίλου

Η οικονομική κατάσταση του Ομίλου κατά την 31/12/2018 κρίνεται ικανοποιητική. Το σύνολο των Ιδίων Κεφαλαίων κατά την 31/12/2018 ανέρχεται σε ποσό 3.467.200 ευρώ. Ο κύκλος εργασιών κατά την 31/12/2018 ανέρχεται σε ποσό 1.489.165 Ευρώ και η ζημιά χρήσεως ανέρχονται σε ποσό των 509.074 Ευρώ.

Οι βασικοί χρηματοοικονομικοί δείκτες του Ομίλου για τη χρήση 2018 έχουν ως εξής:

Αριθμοδείκτες οικονομικής διάρθρωσης

	31.12.2018	
Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	3.391.045	43,26%
Σύνολο Ενεργητικού	7.838.023	
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία (εκτός από τα λοιπά άυλα)	4.418.577	56,31%
Σύνολο Ενεργητικού	7.847.045	

Οι παραπάνω δείκτες δείχνουν την αναλογία κεφαλαίων που έχει διατεθεί σε κυκλοφορούντα και μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία.

	31.12.2018	
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	3.467.200	79,33%
Σύνολο Υποχρεώσεων	4.370.823	

Ο παραπάνω δείκτης δείχνει την οικονομική αυτάρκεια του Ομίλου.

	31.12.2018	
Σύνολο Υποχρεώσεων	4.370.823	55,70%
Σύνολο Παθητικού	7.847.045	

Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	3.467.200	44,18%
Σύνολο Παθητικού	7.847.045	

Οι παραπάνω δείκτες δείχνουν την δανειακή εξάρτηση του Ομίλου.

31.12.2018

Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	3.391.045	279,91%
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	1.211.460	

Ο δείκτης αυτός δείχνει τη δυνατότητα του Ομίλου να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της με στοιχεία του κυκλοφορούντος ενεργητικού.

Αριθμοδείκτες αποδόσεως και αποδοτικότητα

	31.12.2018	
(Ζημίες) / Κέρδη προ φόρων	-354.625	-21,73%
Πωλήσεις	1.631.673	
	31.12.2018	
(Ζημίες) / Κέρδη προ φόρων	-509.074	-25,54%
Σύνολο εσόδων	1.993.460	

Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την συνολική απόδοση του Ομίλου σε σύγκριση με τα συνολικά του έσοδα.

3. Προβλεπόμενη πορεία, κίνδυνοι, προοπτικές 2019

Το 2019, θα είναι χρονιά μετοχών και όχι δεικτών. Έτσι άλλωστε έγινε και το 2018, οπότε ο Γενικός Δείκτης μπορεί να κατέγραψε απώλειες άνω του 20%, ωστόσο υπήρξαν αρκετές μετοχές που έκλεισαν με κέρδη. Σε ένα εσωτερικό αλλά και διεθνές επενδυτικό ναρκοπέδιο, όπου περιλαμβάνει πολιτικές εξελίξεις μέσω της διεξαγωγής εκλογών, αυξήσεις επιτοκίων, μείωση ρευστότητας, γεωπολιτικές εντάσεις, εμπορικό πόλεμο ΗΠΑ – Κίνας, Brexit, Ιταλία και φυσικά την επηρεαζόμενη παγκόσμια επιβράδυνση, η καλύτερη άμυνα είναι η επικέντρωση σε ένα υγιές και υποσχόμενο μετοχικό χαρτοφυλάκιο.

Τέλος οι όποιες μακροοικονομικές εκκρεμότητες είναι όλες προς την θετική πλευρά, με καλύτερο, πλέον, ιστορικό διαχείρισης, που ακόμα και σε ένα ενδεχόμενο εκλογικής ανατροπής η αποτίμηση των σεναρίων δεν θα είναι αρνητική. Η υπόσχεση της νέας χρονιάς δεν εξαντλείται σε κάποιες επιμέρους ιστορίες, αλλά θα μπορούσε να έχει καθολική ισχύ, βάζοντας και πάλι το Χρηματιστήριο στο "κάδρο" των αγορών ευκαιρίας, με καλύτερους τζίρους και ποιοτικότερο περιεχόμενο.

Στα πλαίσια αυτά είμαστε αισιόδοξοι ότι θα δημιουργηθεί σημαντικό ενδιαφέρον για την χρηματιστηριακή αγορά με την συνακόλουθη αύξηση του τζίρου που θα τονώσει τα αποτελέσματα του Ομίλου.

Η Attica Finance αναμένεται να είναι κερδοφόρα στηριζόμενη κυρίως στα έσοδα από τα φωτοβολταϊκά πάρκα. Παράλληλα, σκοπεύει να προχωρήσει στην σύσταση θυγατρικής εταιρείας αποκλειστικού σκοπού για τη διαχείριση οργανισμών εναλλακτικών επενδύσεων (ΔΟΕΕ), η οποία θα αναλάβει τη διαχείριση των fund που σχεδιάζει.

Οι κίνδυνοι επικεντρώνονται κυρίως σε ενδεχόμενη επιδείνωση του επενδυτικού κλίματος που θα επηρεάσει τους σκοπούς της Εταιρείας και των θυγατρικών της, όπως πχ. τις συναλλαγές των πελατών της Δυναμικής στο Χρηματιστήριο, τη συμμετοχή των επενδυτών στα fund που σχεδιάζει η Attica Finance και τις επενδύσεις των ιδιωτών πελατών της Greenesco καθώς και ο τυχόν περιορισμός των δημοσίων επενδύσεων.

4. Διαθέσιμο συνάλλαγμα

Ο Όμιλος κατά την 31/12/2018 δεν έχει διαθέσιμο συνάλλαγμα.

5. Πληροφορίες για τα χρηματοοικονομικά μέσα

Οι επενδύσεις του Ομίλου κατά την 31/12/2018 είναι οι εξής :

Επωνυμία	Χώρα εγκατάστασης	Ποσοστό συμμετοχής	Μέθοδος ενσωμάτωσης	Σημ.
ATTICA FINANCE A.E.	Ελλάδα	81,83%	Ολική	
- GREENESCO I.K.E.	Ελλάδα	36,00%	Ολική	(1)
- GREENESCO ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ Α.Ε.	Ελλάδα	18,36%	Ολική	(2)
- EXTRADE GREEK FOOD MENTORS A.E.	Ελλάδα	28,64%	Μέθοδος καθαρής θέσης	(3)

Σημειώσεις

- (1) Το έμμεσο ποσοστό συμμετοχής στην GREENESCO I.K.E. διαμορφώνεται μέσω της άμεσης συμμετοχής της θυγατρικής εταιρείας ATTICA FINANCE A.E. κατά 44%.
- (2) Το έμμεσο ποσοστό συμμετοχής στην GREENESCO ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ Α.Ε. διαμορφώνεται μέσω της άμεσης συμμετοχής της θυγατρικής εταιρείας GREENESCO I.K.E. κατά 51%.
- (3) Το έμμεσο ποσοστό συμμετοχής στην EXTRADE GREEK FOOD MENTORS A.E., διαμορφώνεται μέσω της άμεσης συμμετοχής της θυγατρικής εταιρείας ATTICA FINANCE A.E. κατά 35%.

6. Υποκαταστήματα του Ομίλου

Η Δυναμική δεν έχει υποκαταστήματα στην Ελλάδα. Η Attica Finance έχει δύο υποκαταστήματα στην Κοζάνη που αφορούν τα δύο φωτοβολταϊκά πάρκα της Εταιρείας.

7. Σημαντικά γεγονότα που συνέβησαν από τη λήξη της χρήσης μέχρι την ημερομηνία υποβολής της παρούσας έκθεσης.

Μέχρι την ημερομηνία υποβολής της Έκθεσης αυτής δεν έχει συμβεί κανένα άλλο γεγονός, που θα μπορούσε να επηρεάσει σημαντικά την οικονομική θέση και την πορεία του Ομίλου.

Κύριοι Μέτοχοι,

μετά από τα παραπάνω σας καλούμε να εγκρίνετε τις συνημμένες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις με τις αναφερόμενες αναλυτικές σημειώσεις της χρήσης 2018.

Ακριβές αντίγραφο από το βιβλίο πρακτικών
του Διοικητικού Συμβουλίου

Αθήνα, 27 Φεβρουαρίου 2019
Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου
& Διευθύνων Σύμβουλος
Αλέξανδρος Πουλαρίκας

Έκθεση Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή

Προς τους Μετόχους της Εταιρείας «ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΠΑΡΟΧΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ»

Έκθεση Ελέγχου επί των Εταιρικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

Γνώμη

Έχουμε ελέγξει τις συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας «ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ» (η Εταιρεία), οι οποίες αποτελούνται από τον εταιρικό και ενοποιημένο ισολογισμό της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2018, τις εταιρικές και ενοποιημένες καταστάσεις συνολικού εισοδήματος, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περίληψη σημαντικών λογιστικών αρχών και μεθόδων και λοιπές επεξηγηματικές πληροφορίες.

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική θέση της εταιρείας «ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ» και των θυγατρικών αυτής (ο Όμιλος) κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2018, τη χρηματοοικονομική τους επίδοση και τις ενοποιημένες ταμειακές τους ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση και συνάδουν με τις κανονιστικές απαιτήσεις του Κωδ. Ν. 2190/1920.

Βάση γνώμης

Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ΔΠΕ) όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία. Οι ευθύνες μας, σύμφωνα με τα πρότυπα αυτά περιγράφονται περαιτέρω στην παράγραφο της έκθεσής μας “Ευθύνες ελεγκτή για τον έλεγχο των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων”. Είμαστε ανεξάρτητοι από την Εταιρεία και τις ενοποιούμενες θυγατρικές της σύμφωνα με τον Κώδικα Δεοντολογίας για Επαγγελματίες Ελεγκτές του Συμβουλίου Διεθνών Προτύπων Δεοντολογίας Ελεγκτών, όπως αυτός έχει ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία και τις απαιτήσεις δεοντολογίας που σχετίζονται με τον έλεγχο των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων στην Ελλάδα και έχουμε εκπληρώσει τις δεοντολογικές μας υποχρεώσεις σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ισχύουσας νομοθεσίας και του προαναφερόμενου Κώδικα Δεοντολογίας. Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα να παρέχουν βάση για τη γνώμη μας.

Ευθύνες της διοίκησης επί των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων

Η διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και για εκείνες τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που η διοίκηση καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Κατά την κατάρτιση των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, η διοίκηση είναι υπεύθυνη για την αξιολόγηση της ικανότητας της Εταιρείας και του Ομίλου να συνεχίσουν τη δραστηριότητά τους, γνωστοποιώντας όπου συντρέχει τέτοια περίπτωση, τα θέματα που σχετίζονται με τη συνεχιζόμενη δραστηριότητα και τη χρήση της λογιστικής βάσης της συνεχιζόμενης δραστηριότητας, εκτός και εάν η διοίκηση είτε προτίθεται

να ρευστοποιήσει την Εταιρεία και τον Όμιλο ή να διακόψει τη δραστηριότητά τους ή δεν έχει άλλη ρεαλιστική εναλλακτική επιλογή από το να προχωρήσει σ' αυτές τις ενέργειες.

Ευθύνες ελεγκτή για τον έλεγχο των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων

Οι στόχοι μας είναι να αποκτήσουμε εύλογη διασφάλιση για το κατά πόσο οι εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, στο σύνολο τους, είναι απαλλαγμένες από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος και να εκδώσουμε έκθεση ελεγκτή, η οποία περιλαμβάνει τη γνώμη μας. Η εύλογη διασφάλιση συνιστά διασφάλιση υψηλού επιπέδου, αλλά δεν είναι εγγύηση ότι ο έλεγχος που διενεργείται σύμφωνα με τα ΔΠΕ, όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, θα εντοπίζει πάντα ένα ουσιώδες σφάλμα, όταν αυτό υπάρχει. Σφάλματα δύναται να προκύψουν από απάτη ή από λάθος και θεωρούνται ουσιώδη όταν, μεμονωμένα ή αθροιστικά, θα μπορούσε εύλογα να αναμένεται ότι θα επηρέαζαν τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών, που λαμβάνονται με βάση αυτές τις εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

Ως καθήκον του ελέγχου, σύμφωνα με τα ΔΠΕ όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, ασκούμε επαγγελματική κρίση και διατηρούμε επαγγελματικό σκεπτικισμό καθ' όλη τη διάρκεια του ελέγχου. Επίσης:

- Εντοπίζουμε και αξιολογούμε τους κινδύνους ουσιώδους σφάλματος στις εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος, σχεδιάζοντας και διενεργώντας ελεγκτικές διαδικασίες που ανταποκρίνονται στους κινδύνους αυτούς και αποκτούμε ελεγκτικά τεκμήρια που είναι επαρκή και κατάλληλα για να παρέχουν βάση για την γνώμη μας. Ο κίνδυνος μη εντοπισμού ουσιώδους σφάλματος που οφείλεται σε απάτη είναι υψηλότερος από αυτόν που οφείλεται σε λάθος, καθώς η απάτη μπορεί να εμπεριέχει συμπαιγνία, πλαστογραφία, εσκεμμένες παραλείψεις, ψευδείς διαβεβαιώσεις ή παράκαμψη των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου.
- Κατανοούμε τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που σχετίζονται με τον έλεγχο, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την διατύπωση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου της Εταιρείας και του Ομίλου.
- Αξιολογούμε την καταλληλότητα των λογιστικών αρχών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και το εύλογο των λογιστικών εκτιμήσεων και των σχετικών γνωστοποιήσεων που έγιναν από τη Διοίκηση.
- Αποφαινόμαστε για την καταλληλότητα της χρήσης από τη διοίκηση της λογιστικής βάσης της συνεχιζόμενης δραστηριότητας και με βάση τα ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτήθηκαν για το εάν υπάρχει ουσιώδης αβεβαιότητα σχετικά με γεγονότα ή συνθήκες που μπορεί να υποδηλώνουν ουσιώδη αβεβαιότητα ως προς την ικανότητα της Εταιρείας και του Ομίλου να συνεχίσουν τη δραστηριότητά τους. Εάν συμπεράνουμε ότι υφίσταται ουσιώδης αβεβαιότητα, είμαστε υποχρεωμένοι στην έκθεση ελεγκτή να επιστήσουμε την προσοχή στις σχετικές γνωστοποιήσεις των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων ή εάν αυτές οι γνωστοποιήσεις είναι ανεπαρκείς να διαφοροποιήσουμε τη γνώμη μας. Τα συμπεράσματά μας βασίζονται σε ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτώνται μέχρι την ημερομηνία της έκθεσης ελεγκτή. Ωστόσο, μελλοντικά γεγονότα ή συνθήκες ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα η Εταιρεία και ο Όμιλος να παύσουν να λειτουργούν ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα.
- Αξιολογούμε τη συνολική παρουσίαση, τη δομή και το περιεχόμενο των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των γνωστοποιήσεων, καθώς και το κατά πόσο οι εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις απεικονίζουν τις υποκείμενες συναλλαγές και τα γεγονότα με τρόπο που επιτυγχάνεται η εύλογη παρουσίαση.
- Συλλέγουμε επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια αναφορικά με την χρηματοοικονομική πληροφόρηση των οντοτήτων ή των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων εντός του Ομίλου για την έκφραση γνώμης επί των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων. Είμαστε υπεύθυνοι για την καθοδήγηση, την επίβλεψη και την εκτέλεση του ελέγχου της Εταιρείας και των θυγατρικών της. Παραμένουμε αποκλειστικά υπεύθυνοι για την ελεγκτική μας γνώμη.

Μεταξύ άλλων θεμάτων, κοινοποιούμε στη διοίκηση, το σχεδιαζόμενο εύρος και το χρονοδιάγραμμα του ελέγχου, καθώς και σημαντικά ευρήματα του ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων όποιων σημαντικών ελλείψεων στις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου εντοπίζουμε κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας.

Έκθεση επί Άλλων Νομικών και Κανονιστικών Απαιτήσεων

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση της Έκθεσης Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 5 του άρθρου 2 (μέρος Β) του Ν. 4336/2015, σημειώνουμε ότι:

- α) Κατά τη γνώμη μας η Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου έχει καταρτισθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές απαιτήσεις των άρθρων 43α και 107Α του κ.ν. 2190/1920 και το περιεχόμενο αυτής αντιστοιχεί με τις συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της χρήσης που έληξε την 31/12/2018.
- β) Με βάση τη γνώση που αποκτήσαμε κατά το έλεγχό μας, για την εταιρεία ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ και το περιβάλλον της, δεν έχουμε εντοπίσει ουσιώδεις ανακρίβειες στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού της Συμβουλίου.

Αθήνα, 27 Φεβρουαρίου 2019

Παναγιώτης Η. Κυριακόπουλος

Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

Α.Μ. ΣΟΕΛ 13661

Δ) Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α

Περιεχόμενα οικονομικών καταστάσεων

Έκθεση Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή.....	8
Ισολογισμός.....	13
Κατάσταση συνολικού εισοδήματος.....	14
Κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων.....	15
Κατάσταση ταμειακών ροών.....	16
1. Γενικές πληροφορίες.....	17
2. Βάση παρουσίασης και λογιστικές πολιτικές.....	19
3. Σύνοψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών.....	24
4. Διαχείριση χρηματοοικονομικού κινδύνου.....	31
5. Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές.....	35
6. Συγκριτικά στοιχεία.....	35
7. Ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία.....	36
8. Υπεραξία.....	37
9. Λοιπά Άυλα περιουσιακά στοιχεία.....	38
10. Επενδύσεις σε συγγενείς.....	38
11. Επενδύσεις σε θυγατρικές.....	39
12. Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις.....	39
13. Αναβαλλόμενη φορολογία.....	39
14. Αποθέματα.....	40
15. Πελάτες και λοιπές απαιτήσεις.....	41
16. Τρέχουσες φορολογικές απαιτήσεις.....	41
17. Ταμιακά διαθέσιμα και ισοδύναμα.....	41
18. Μετοχικό κεφάλαιο.....	42
19. Αποθεματικά.....	42
20. Δανεισμός.....	43
21. Υποχρεώσεις παροχών στους εργαζόμενους μετά την έξοδο από την υπηρεσία.....	43
22. Προβλέψεις.....	44
23. Επιχορηγήσεις.....	44
24. Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις.....	45
25. Πωλήσεις.....	45
26. Λοιπά έσοδα.....	45
27. Παροχές σε εργαζομένους.....	45
28. Χρηματοοικονομικό κόστος – καθαρό.....	46
29. Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη.....	46

30.	Δεσμεύσεις.....	46
31.	Ενδεχόμενες υποχρεώσεις.....	46
32.	Μερίσματα	47
33.	Επιχειρηματικές συνενώσεις.....	47
34.	Γεγονότα μετά την ημερομηνία του ισολογισμού.....	48

Ισολογισμός

		Όμιλος		Εταιρεία	
	Σημ.	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ					
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία					
Ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία	7	2.991.883	3.619.794	2.169.984	2.268.233
Υπεραξία	8	707.634	1.014.232	-	-
Λοιπά άυλα περιουσιακά στοιχεία	9	28.401	38.177	22.177	35.691
Επενδύσεις σε θυγατρικές	11	-	-	1.401.587	1.257.295
Επενδύσεις σε συγγενείς	10	8.400	-	-	-
Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	12	710.660	992.173	683.062	929.357
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση		-	2.260	-	2.260
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	13	-	-	-	13.766
		4.446.978	5.666.635	4.276.810	4.506.601
Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία					
Αποθέματα	14	218.252	4.892	-	-
Πελάτες και λοιπές απαιτήσεις	15	2.010.558	1.376.646	576.343	876.183
Τρέχουσες φορολογικές απαιτήσεις	16	9.863	50.814	2.940	3.382
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων		1.162	1.078	1.162	1.078
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	17	1.151.210	1.746.980	298.926	566.911
		3.391.045	3.180.410	879.370	1.447.554
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων		7.838.023	8.847.045	5.156.180	5.954.156
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ					
Ίδια κεφάλαια που αναλογούν σε κατόχους μετοχών της μητρικής					
Μετοχικό κεφάλαιο	18	4.992.245	6.989.143	4.992.245	6.989.143
Αποθεματικά	19	109.027	109.703	109.027	109.703
Ζημίες εις νέον		(2.257.412)	(3.876.389)	(2.390.581)	(3.940.714)
		2.843.860	3.222.457	2.710.691	3.158.132
Μη ελέγχουσες συμμετοχές		623.340	437.979	-	-
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		3.467.200	3.660.436	2.710.691	3.158.132
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις					
Δάνεια	20	1.746.529	1.659.638	1.451.801	954.694
Υποχρεώσεις για παροχές στους εργαζόμενους μετά την έξοδο από την υπηρεσία	21	59.384	59.384	39.613	39.613
Προβλέψεις	22	-	700	-	-
Επιχορηγήσεις	23	14.770	18.899	14.770	18.899
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	24	1.353.450	1.353.450	-	-
		3.174.133	3.092.071	1.506.183	1.013.206
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις					
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις		380.218	531.053	207.045	335.194
Δάνεια βραχυπρόθεσμα	20	816.472	1.563.485	732.260	1.447.623
		1.196.691	2.094.537	939.306	1.782.818
Σύνολο υποχρεώσεων		4.370.823	5.186.608	2.445.489	2.796.023
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων και υποχρεώσεων		7.838.023	8.847.045	5.156.180	5.954.156

Οι σημειώσεις στις σελίδες 17 έως 49 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

Κατάσταση συνολικού εισοδήματος

		Όμιλος		Εταιρεία	
		1/1-31/12/2018	1/1-31/12/2017	1/1-31/12/2018	1/1-31/12/2017
Πωλήσεις	25	1.489.165	1.631.673	873.879	914.421
Λοιπά έσοδα	26	504.295	141.711	209.427	117.879
Έσοδα από λειτουργικές δραστηριότητες		1.993.460	1.773.384	1.083.306	1.032.301
Κόστος πωληθέντων αποθεμάτων		(75.276)	(118.372)	-	-
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	27	(713.544)	(568.965)	(411.261)	(390.674)
Αποσβέσεις	7,9	(301.195)	(300.908)	(133.611)	(134.359)
Λοιπά λειτουργικά έξοδα		(1.278.147)	(998.145)	(887.603)	(708.550)
Έξοδα από λειτουργικές δραστηριότητες		(2.368.162)	(1.986.390)	(1.432.474)	(1.233.583)
Έσοδα τόκων		26.502	32.544	19.957	22.808
Έξοδα τόκων και συναφή έξοδα		(160.874)	(174.163)	(104.464)	(113.726)
Χρηματοοικονομικό κόστος - καθαρό	28	(134.371)	(141.619)	(84.507)	(90.918)
Ζημίες προ φόρων		(509.074)	(354.625)	(433.675)	(292.200)
Φόρος εισοδήματος		-	(11.699)	(13.766)	(16.722)
Ζημίες χρήσεως		(509.074)	(366.324)	(447.441)	(308.923)
Λοιπά συνολικά εισοδήματα καθαρά από φόρους					
Αποτίμηση ΔΠΠ χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων		-	(265)	-	-
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα χρήσεως		(509.074)	(366.589)	(447.441)	(308.923)
Ζημίες που αναλογούν σε:					
Κατόχους μετοχών της μητρικής		(378.189)	(342.978)	(447.441)	(308.923)
Μη ελέγχουσες συμμετοχές		(130.885)	(23.346)	-	-
		(509.074)	(366.324)	(447.441)	(308.923)
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα που αναλογούν:					
Κατόχους μετοχών της μητρικής		(378.189)	(343.243)	(447.441)	(308.923)
Μη ελέγχουσες συμμετοχές		(130.885)	(23.346)	-	-
		(509.074)	(366.589)	(447.441)	(308.923)
Ζημίες ανά μετοχή που αναλογούν στους μετόχους της μητρικής					
Βασικές και απομειωμένες (σε ευρώ)		(0,18)	(0,16)	(0,22)	(0,15)

Οι σημειώσεις στις σελίδες 17 έως 49 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

Κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων

Όμιλος

	Αποδιδόμενα στους μετόχους της Μητρικής				Μη ελέγχουσες συμμετοχές	Σύνολο Ιδίων κεφαλαίων
	Μετοχικό κεφάλαιο	Υπέρ το άρτιο	Αποθεματι κά	Ζημιές εις νέον		
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	6.989.143	-	109.969	(3.533.411)	-	3.565.700
Κέρδη περιόδου				(342.978)	(23.346)	(366.324)
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα περιόδου	-	-	(265)	(342.978)	(23.346)	(366.589)
Απόκτηση θυγατρικής					375.680	375.680
Ιδρυση θυγατρικών					85.645	85.645
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	6.989.143	-	109.703	(3.876.389)	437.979	3.660.436
	Αποδιδόμενα στους μετόχους της Μητρικής				Μη ελέγχουσες συμμετοχές	Σύνολο Ιδίων κεφαλαίων
	Μετοχικό κεφάλαιο	Υπέρ το άρτιο	Αποθεματι κά	Ζημιές εις νέον		
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018	6.989.143		109.703	(3.876.389)	437.979	3.660.436
Πρώτη εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9			(676)	676	-	-
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018 (αναμορφωμένο)	6.989.143	-	109.027	(3.875.713)	437.979	3.660.436
Λοιπά συνολικά εισοδήματα				-	-	-
Κέρδη περιόδου				(378.189)	(130.885)	(509.074)
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα περιόδου	-	-	-	(378.189)	(130.885)	(509.074)
Μείωση μετοχικού κεφαλαίου	(1.996.898)			1.996.898		
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου θυγατρικής					316.245	316.245
Λοιπά				(408)		(408)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018	4.992.245	-	109.027	(2.257.412)	623.340	3.467.200

Εταιρεία

	Μετοχικό κεφάλαιο	Υπέρ το άρτιο	Αποθεματι κά	Ζημιές εις νέον	Σύνολο Ιδίων κεφαλαίων
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	6.989.143	-	109.969	(3.533.411)	3.565.700
Λοιπά συνολικά εισοδήματα			(265)		(265)
Κέρδη περιόδου				(308.923)	(308.923)
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα περιόδου	-	-	(265)	(308.923)	(309.188)
Διαφορά αποτίμησης επενδύσεων				(98.380)	(98.380)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	6.989.143	-	109.703	(3.940.714)	3.158.132
	Μετοχικό κεφάλαιο	Υπέρ το άρτιο	Αποθεματι κά	Ζημιές εις νέον	Σύνολο Ιδίων κεφαλαίων
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018	6.989.143		109.703	(3.940.714)	3.158.132
Πρώτη εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9			(676)	676	-
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018 (αναμορφωμένο)	6.989.143	-	109.027	(3.940.038)	3.158.132
Κέρδη περιόδου				(447.441)	(447.441)
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα περιόδου	-	-	-	(447.441)	(447.441)
Μείωση μετοχικού κεφαλαίου	(1.996.898)			1.996.898	-
Απόκτηση θυγατρικής					
Ιδρυση θυγατρικών					
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018	4.992.245	-	109.027	(2.390.581)	2.710.691

Οι σημειώσεις στις σελίδες 17 έως 49 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

Κατάσταση ταμειακών ροών

Σημ.	Όμιλος		Εταιρεία	
	1/1-31/12/2018	1/1-31/12/2017	1/1-31/12/2018	1/1-31/12/2017
<u>Ταμιακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες</u>				
Κέρδη προ φόρων	(509.074)	(354.625)	(433.675)	(283.200)
Αποσβέσεις	301.195	300.908	133.611	134.359
Προβλέψεις	(700)	(109.948)	-	(221)
Αποτίμηση επενδύσεων	2.176	(221)	2.176	
Έσοδα τόκων	(26.502)	(32.544)	(19.957)	
Έξοδα τόκων	160.874	174.163	104.464	113.726
	(72.032)	(22.268)	(213.381)	(55.448)
Πλέον / (μείον) προσαρμογές για μεταβολές λογαριασμών κεφαλαίου κίνησης ή που σχετίζονται με τις λειτουργικές δραστηριότητες:				
Αύξηση/ (μείωση) αποθεμάτων	(213.360)	(4.892)	-	-
Αύξηση/ (μείωση) απαιτήσεων	(412.488)	1.639.126	546.135	1.722.438
Αύξηση/ (μείωση) υποχρεώσεων πλην τραπεζών	(119.936)	(58.166)	(128.149)	(249.287)
Εισροές διαθέσιμων από την κύρια εκμετάλλευση	(817.816)	1.553.799	204.605	1.417.703
Καταβληθέντες τόκοι	(160.874)	(174.163)	(99.666)	(113.726)
Καταβληθείς φόρος εισοδήματος	40.951	4.605	442	
Καθαρές ταμιακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες	(937.738)	1.384.241	105.381	1.303.977
<u>Ταμιακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες</u>				
(Αγορές)/Πωλήσεις ενσώματων και άυλων περιουσιακών στοιχείων	(32.730)	(24.747)	(25.976)	(8.286)
Ίδρυση συγγενών	(8.400)			
Απόκτηση ελέγχου θυγατρικής	-	1.125.563	(144.292)	-
Πώληση θυγατρικής	374.663	-	-	-
Τόκοι που εισπράχθηκαν	26.502	32.544	19.957	20.111
Καθαρές ταμιακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες	360.036	1.133.360	(150.312)	11.825
<u>Ταμιακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες</u>				
Δάνεια αναληφθέντα/ (πληρωθέντα)	(334.312)	(931.916)	(223.054)	(824.540)
Αναλογία μειοψηφίας στην ίδρυση και αύξηση κεφαλαίου θυγατρικών	316.245	85.645	-	-
Καθαρές ταμιακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες	(18.067)	(846.271)	(223.054)	(824.540)
Καθαρή (μείωση)/ αύξηση στα ταμιακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	(595.770)	1.671.331	(267.985)	491.262
Ταμιακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στην αρχή της περιόδου	1.746.980	75.649	566.911	75.649
Ταμιακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στο τέλος της περιόδου	1.151.210	1.746.980	298.926	566.911

Οι σημειώσεις στις σελίδες 17 έως 49 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

Σημειώσεις επί των οικονομικών καταστάσεων

1. Γενικές πληροφορίες

Η ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (εφεξής «η Εταιρεία») με διακριτικό τίτλο «ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ Α.Ε.Π.Ε.Υ.», συστάθηκε το 2000.

Η Εταιρεία είναι εγγεγραμμένη στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών με αριθμό 45978/06/Β/00/42 και ΓΕΜΗ 3763601000, έχει ως έδρα το Δήμο Αθήνας (οδός Πανεπιστημίου & Ομήρου 8, 105 64 Αθήνα) και η διεύθυνση της στο διαδίκτυο είναι www.dynamicsec.gr.

Η «ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ Α.Ε.Π.Ε.Υ.» σύμφωνα με την απόφαση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Αρ.2/595/31.08.2011 μπορεί να παρέχει τις ακόλουθες δραστηριότητες επί των χρηματοπιστωτικών μέσων:

(α) Επενδυτικές υπηρεσίες και δραστηριότητες:

- Λήψη και διαβίβαση εντολών για λογαριασμό πελατών.
- Εκτέλεση εντολών για λογαριασμό πελατών.
- Διαχείριση χαρτοφυλακίων.
- Παροχή επενδυτικών συμβουλών.
- Τοποθέτηση χρηματοπιστωτικών μέσων χωρίς δέσμευση ανάληψης.

(β) Παρεπόμενες υπηρεσίες:

- Φύλαξη και διοικητική διαχείριση χρηματοπιστωτικών μέσων για λογαριασμό πελατών, περιλαμβανόμενης της παροχής υπηρεσιών θεματοφύλακα και παροχής συναφών υπηρεσιών όπως η διαχείριση χρηματικών διαθεσίμων ή παρεχόμενων ασφαλειών.
- Παροχή πιστώσεων ή δανείων σε επενδυτή προς διενέργεια συναλλαγής σε ένα ή περισσότερα χρηματοπιστωτικά μέσα, στα οποία μεσολαβεί η ΕΠΕΥ, η οποία παρέχει την πίστωση ή το δάνειο.
- Παροχή υπηρεσιών ξένου συναλλάγματος, εφόσον συνδέονται με την παροχή των επενδυτικών συμβουλών.
- Παροχή υπηρεσιών σχετιζόμενων με την αναδοχή.
- Παροχή επενδυτικών και παρεπόμενων υπηρεσιών σχετικά με τα υποκείμενα μέσα των παραγώγων που περιλαμβάνονται στις περιπτώσεις ε' έως ζ' και ι' του άρθρου 5 του ν. 3606/2007, εφόσον σχετίζονται με την παροχή των επενδυτικών ή παρεπόμενων υπηρεσιών.

Οι δραστηριότητες των θυγατρικών εταιρειών της Εταιρείας ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ Α.Ε.Π.Ε.Υ. (εφεξής «ο Όμιλος») περιγράφονται κατωτέρω. Η δομή του Ομίλου αναλύεται στη σημείωση 1.1.

Στις 2 Φεβρουαρίου 2017 η ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ Α.Ε.Π.Ε.Υ. απέκτησε το 81,83% της εταιρείας «ΑΤΤΙΚΑ FINANCE Α.Ε.» από την ΑΤΤΙΚΑ BANK Α.Τ.Ε. (σημ. 33).

Στις δραστηριότητες της ΑΤΤΙΚΑ FINANCE Α.Ε. περιλαμβάνονται:

- Η παροχή συμβουλών σε επιχειρήσεις σχετικά με τη διάρθρωση του κεφαλαίου τους, την κλαδική στρατηγική και συναφή θέματα, καθώς και η παροχή συμβουλών και υπηρεσιών σχετικά με συγχωνεύσεις και εξαγορές επιχειρήσεων.
- Η παροχή χρηματοοικονομικών συμβουλών στον τομέα των επενδύσεων και η εκπόνηση επενδυτικών προγραμμάτων, οικονομοτεχνικών, διαχειριστικών και αναπτυξιακών μελετών για λογαριασμό τρίτων
- Η τραπεζική διαμεσολάβηση.
- Η παροχή προς επιχειρήσεις συμβουλών και υπηρεσιών διοίκησης, διαχείρισης επιχειρήσεων, διαφημιστικής προβολής και προώθησης.
- Η παροχή εκτιμητικών συμβουλών και υπηρεσιών.
- Η εκπόνηση μελετών και προγραμμάτων με εθνικούς, κοινοτικούς ή ιδίους πόρους για την οργάνωση ιδιωτικών επιχειρήσεων, Ν.Π.Δ.Δ., Ν.Π.Ι.Δ., Ο.Τ.Α.
- Η μελέτη και οργάνωση επιμορφωτικών σεμιναρίων, ημερίδων, συνεδρίων και εκθέσεων.

- Ο σχεδιασμός, έρευνα, ανάπτυξη, αδειοδότηση, χρηματοδότηση, μελέτη, εγκατάσταση, κατασκευή, λειτουργία, εκμετάλλευση και διαχείριση έργων και μονάδων παραγωγής ενέργειας οποιασδήποτε μορφής ή πηγής, η παραγωγή, μεταφορά, μετασχηματισμός και εμπορία ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και ειδικότερα Ηλιακής και Αιολικής ενέργειας.

Την 1 Ιανουαρίου 2017 η θυγατρική εταιρεία «ATTICA FINANCE A.E.» συγχώνευσε με απορρόφηση τη θυγατρική της εταιρεία «ΦΩΛΤΟΒΟΤΑΙΚΑ ΚΟΖΑΝΗΣ Μ. ΕΠΕ», που δραστηριοποιούνταν στη παραγωγή, εμπορία και πώληση ηλεκτρική ενέργειας από φωτοβολταϊκά συστήματα.

Η «ATTICA FINANCE A.E.» κατέχει και λειτουργεί δύο φωτοβολταϊκές μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ισχύος 498,33 KWp στο Νομό Κοζάνης. Η εταιρεία έχει υπογράψει σύμβαση πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας με τον ΛΑΓΗΕ.

Η θυγατρική εταιρεία «ATTICA FINANCE A.E.» κατέχει το 100% της εταιρείας «ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ 2 ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» με διακριτικό τίτλο «ΕΝΜΑ 2 Μ.Α.Ε.». Κύριος σκοπός της «ΕΝΜΑ 2 Μ.Α.Ε.» είναι η παραγωγή, εμπορία και πώληση ηλεκτρική ενέργειας από φωτοβολταϊκά συστήματα.

Η θυγατρική εταιρεία «ΕΝΜΑ 2 Μ.Α.Ε.» έχει αναπτύξει φωτοβολταϊκό σταθμό ισχύος 500kW στη θέση «ΠΟΛΕΜΕ» του δήμου Μαρκοπούλου Αττικής. Το πάρκο είναι εγκατεστημένο σε μισθωμένο αγροτεμάχιο έκτασης 9.993,35 τ.μ.. Η εταιρεία έχει υπογράψει σύμβαση πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας με τον ΛΑΓΗΕ, ο οποίος είναι και ο μοναδικός της πελάτης.

Στις 2.8.2017 ο Όμιλος, μέσω της θυγατρικής εταιρείας «ATTICA FINANCE A.E.» συμμετείχε κατά 62,51% στην ίδρυση της εταιρείας «GREENESCO I.K.E.» Σκοπός της «GREENESCO I.K.E.» είναι η ίδρυση και η συμμετοχή σε επιχειρήσεις οι οποίες δραστηριοποιούνται στους τομείς παροχής εξοικονόμησης ενέργειας καθώς και της μελέτης κατασκευής και διαχείρισης έργων παραγωγής ενέργειας. Επιπλέον η διενέργεια κάθε επιχειρηματικής πράξης που περιλαμβάνει τη παροχή ενεργειακών υπηρεσιών εξοικονόμησης της ενεργειακή απόδοσης σε εγκαταστάσεις ή κτίρια, την εισαγωγή, κατασκευή και εμπορία φωτιστικών σωμάτων, λαμπτήρων, γεννητριών και σχετικών υλικών, την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών και υπηρεσιών εκπαίδευσης συναφών με το αντικείμενο της εταιρείας, την εκτέλεση έργων ύδρευσης αποχέτευσης, βιολογικών καθαρισμών, αφαλατώσεων και συναφών έργων καθώς και την άσκηση κάθε άλλης σχετικής δραστηριότητας με τους σκοπούς αυτούς.

Στις 23.9.2017 ο Όμιλος, μέσω της θυγατρικής εταιρείας «GREENESCO I.K.E.» συμμετείχε κατά 51% στην ίδρυση της εταιρείας «GREENESCO ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ Α.Ε.». Σκοπός της «GREENESCO ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ Α.Ε.» είναι παρεμφερής με αυτόν της «GREENESCO I.K.E.».

1.1 Δομή του Ομίλου

Η δομή του ομίλου κατά την 31η Δεκεμβρίου 2018 αναλύεται κατωτέρω:

Επωνυμία	Χώρα εγκατάστασης	Ποσοστό συμμετοχής	Μέθοδος ενσωμάτωσης	Σημ.
ATTICA FINANCE A.E.	Ελλάδα	81,83%	Ολική	
- GREENESCO I.K.E.	Ελλάδα	36,00%	Ολική	(1)
- GREENESCO ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ Α.Ε.	Ελλάδα	18,36%	Ολική	(2)
- EXTRADE GREEK FOOD MENTORS A.E.	Ελλάδα	28,64%	Μέθοδος καθαρής θέσης	(3)

Σημειώσεις

- (1) Το έμμεσο ποσοστό συμμετοχής στην GREENESCO I.K.E. διαμορφώνεται μέσω της άμεσης συμμετοχής της θυγατρικής εταιρείας ATTICA FINANCE A.E. κατά 44%.
- (2) Το έμμεσο ποσοστό συμμετοχής στην GREENESCO ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ Α.Ε. διαμορφώνεται μέσω της άμεσης συμμετοχής της θυγατρικής εταιρείας GREENESCO I.K.E. κατά 51%.

- (3) Το έμμεσο ποσοστό συμμετοχής στην EXTRADE GREEK FOOD MENTORS A.E., διαμορφώνεται μέσω της άμεσης συμμετοχής της θυγατρικής εταιρείας ATTICA FINANCE A.E. κατά 35%.

Η δομή του ομίλου κατά την 31η Δεκεμβρίου 2017 αναλύεται κατωτέρω:

Επωνυμία	Χώρα εγκατάστασης	Ποσοστό συμμετοχής	Μέθοδος ενσωμάτωσης	Σημ.
ATTICA FINANCE A.E.	Ελλάδα	81,83%	Ολική	
- ENMA 2 M.A.E.	Ελλάδα	81,83%	Ολική	(1)
- GREENESCO I.K.E.	Ελλάδα	51,15%	Ολική	(2)
- GREENESCO ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ Α.Ε.	Ελλάδα	26,09%	Ολική	(3)

Σημειώσεις

- (1) Το έμμεσο ποσοστό συμμετοχής στην ENMA 2 M.A.E. διαμορφώνεται μέσω της άμεσης συμμετοχής της θυγατρικής εταιρείας ATTICA FINANCE A.E. κατά 100%.
- (2) Το έμμεσο ποσοστό συμμετοχής στην GREENESCO I.K.E. διαμορφώνεται μέσω της άμεσης συμμετοχής της θυγατρικής εταιρείας ATTICA FINANCE A.E. κατά 62,51%.
- (3) Το έμμεσο ποσοστό συμμετοχής στην GREENESCO ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ Α.Ε. διαμορφώνεται μέσω της άμεσης συμμετοχής της θυγατρικής εταιρείας GREENESCO I.K.E. κατά 51%.

1.2 Έγκριση των οικονομικών καταστάσεων

Οι ετήσιες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις έχουν εγκριθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο στις 27 Φεβρουαρίου 2019 και τελούν υπό την έγκριση της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης των μετόχων.

2. Βάση παρουσίασης και λογιστικές πολιτικές

2.1 Βάση παρουσίασης

Οι παρούσες καταστάσεις περιλαμβάνουν τις εταιρικές οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας «ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ Α.Ε.Π.Ε.Υ.» («η Εταιρεία») και τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας και των θυγατρικών της (μαζί «ο Όμιλος»), για την χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2018, σύμφωνα . Οι ενδιάμεσες συνοπτικές οικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς («ΔΠΧΑ»), όπως έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Οι οικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί με βάση την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας (going concern) και του ιστορικού κόστους, εκτός από τα χρηματοοικονομικά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση και τα χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων τα οποία αποτιμώνται στην εύλογη αξία.

Η ετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ απαιτεί τη χρήση ορισμένων σημαντικών λογιστικών εκτιμήσεων και την άσκηση κρίσης από τη Διοίκηση στη διαδικασία εφαρμογής των λογιστικών αρχών. Επίσης απαιτείται η χρήση υπολογισμών και υποθέσεων που επηρεάζουν τα αναφερθέντα ποσά των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, τη γνωστοποίηση ενδεχόμενων απαιτήσεων και υποχρεώσεων κατά την ημερομηνία των οικονομικών καταστάσεων και τα αναφερθέντα ποσά εισοδημάτων και εξόδων κατά τη διάρκεια του έτους υπό αναφορά. Παρά το γεγονός ότι αυτοί οι υπολογισμοί βασίζονται στην καλύτερη δυνατή γνώση της Διοίκησης σε σχέση με τις τρέχουσες συνθήκες και ενέργειες, τα πραγματικά αποτελέσματα μπορεί τελικά να διαφέρουν από αυτούς τους υπολογισμούς. Οι περιοχές που αφορούν περίπλοκες συναλλαγές και εμπεριέχουν μεγάλο βαθμό υποκειμενικότητας, ή οι υποθέσεις και εκτιμήσεις που είναι σημαντικές για τις οικονομικές καταστάσεις αναφέρονται στη σημείωση 5.

2.2 Νέα πρότυπα και διερμηνείες

2.2.1 Νέα πρότυπα και τροποποιήσεις που υιοθετήθηκαν από τον Όμιλο

Ο Όμιλος εφάρμοσε για πρώτη φορά ορισμένα πρότυπα και τροποποιήσεις, που είναι υποχρεωτικά για την τρέχουσα οικονομική χρήση 2018. Ο Όμιλος δεν έχει υιοθετήσει νωρίτερα κάποιο άλλο πρότυπο, διερμηνεία ή τροποποίηση που έχει εκδοθεί αλλά δεν είναι υποχρεωτικής εφαρμογής για την τρέχουσα οικονομική χρήση 2018.

Η φύση και η επίπτωση κάθε νέου προτύπου ή τροποποίησης, που σχετίζονται με τη δραστηριότητα του Ομίλου, περιγράφεται παρακάτω.

ΔΠΧΑ 9 Χρηματοοικονομικά μέσα

Το νέο πρότυπο καθορίζει τις αρχές αναγνώρισης και επιμέτρησης των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων και μερικών συμβολαίων αγοράς ή πώλησης μη χρηματοοικονομικών στοιχείων. Το πρότυπο θα αντικαταστήσει το υπάρχον ΔΛΠ 39. Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος, στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, ή στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων, με βάση το επιχειρηματικό μοντέλο της οντότητας για τη διαχείριση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και των συμβατικών ταμειακών ροών των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων. Εκτός από τον πιστωτικό κίνδυνο της οντότητας, η ταξινόμηση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων δεν έχει αλλάξει σε σχέση με τις υπάρχουσες απαιτήσεις. Το ΔΠΧΑ 9 εισάγει ένα νέο μοντέλο απομείωσης για τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, αυτό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Το πρότυπο εισάγει επίσης σημαντικές αλλαγές στο μοντέλο λογιστικής αντιστάθμισης.

Το ΔΠΧΑ 9 εφαρμόζεται υποχρεωτικά σε ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2018. Η επίπτωση του προτύπου στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου αναλύεται στη σημείωση 2.3 κατωτέρω.

ΔΠΧΑ 15 Έσοδα από συμβάσεις με πελάτες

Το ΔΠΧΑ 15 καθορίζει τις απαιτήσεις αναγνώρισης των εσόδων που εφαρμόζονται σε όλες τις συμβάσεις με πελάτες, εκτός των συμβάσεων που είναι στο πεδίο εφαρμογής των προτύπων που αφορούν τα χρηματοοικονομικά μέσα, τις μισθώσεις και τα ασφαλιστήρια συμβόλαια. Το ΔΠΧΑ 15 αντικαθιστά τα προηγούμενα πρότυπα (και διερμηνείες) που σχετίζονταν με τα έσοδα.

Το πρότυπο παρέχει ένα ενιαίο μοντέλο πέντε βημάτων, που πρέπει να εφαρμόζεται σε όλες τις συμβάσεις με τους πελάτες για την αναγνώριση του εσόδου. Επίσης η οντότητα θα αναγνωρίσει ως περιουσιακό στοιχείο το επανζητικό κόστος εξασφάλισης μιας σύμβασης με πελάτη, εφόσον εκτιμά ότι θα ανακτήσει το εν λόγω κόστος. Το ΔΠΧΑ 15 απαιτεί εκτεταμένες γνωστοποιήσεις, τόσο ποσοτικές όσο και ποιοτικές, ώστε οι χρήστες των οικονομικών καταστάσεων να έχουν τη δυνατότητα να κατανοούν τη φύση, το ποσό, τον χρόνο και την αβεβαιότητα του εσόδου και των ταμειακών ροών που απορρέουν από τις συμβάσεις με τους πελάτες.

Το ΔΠΧΑ 15 είναι υποχρεωτικής εφαρμογής σε ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2018. Η εφαρμογή του νέου προτύπου δεν είχε επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

Τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 15 Έσοδα από συμβάσεις με πελάτες

Οι τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 15 δεν αλλάζουν τις βασικές αρχές του προτύπου αλλά διευκρινίζουν με ποιο τρόπο θα πρέπει να εφαρμόζονται κάποιες από αυτές τις αρχές. Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν πώς προσδιορίζεται μια υποχρέωση εκτέλεσης (η υπόσχεση μεταφοράς ενός αγαθού ή μιας υπηρεσίας σε έναν πελάτη) σε μια σύμβαση, πώς καθορίζεται εάν μια Εταιρεία είναι ο κύριος (πάροχος ενός αγαθού ή υπηρεσίας), ή ο πράκτορας (υπεύθυνος για το διακανονισμό της παράδοσης του αγαθού ή της υπηρεσίας). Καθορίζεται επίσης αν τα έσοδα από τη χορήγηση μιας άδειας χρήσης θα πρέπει να αναγνωρίζονται άμεσα ή με την πάροδο του χρόνου. Επιπλέον δίνονται περισσότερες απαλλαγές στην πρώτη εφαρμογή του προτύπου με σκοπό τη μείωση του κόστους και της πολυπλοκότητας. Οι τροποποιήσεις εφαρμόζονται για ετήσιες περιόδους που αρχίζουν την 1η Ιανουαρίου 2018.

Τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 2 Παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών: Ταξινόμηση και επιμέτρηση των συναλλαγών που βασίζονται στην αξία μετοχών

Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν τις επιπτώσεις των προϋποθέσεων κατοχύρωσης στην επιμέτρηση των παροχών που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών και διακανονίζονται σε μετρητά, την λογιστική αντιμετώπιση της υποχρέωσης παρακρατούμενου φόρου για παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών και τη λογιστική αντιμετώπιση τροποποιήσεων σε συμφωνίες παροχών που εξαρτώνται από την αξία

των μετοχών. Οι τροποποιήσεις του ΔΠΧΑ 2 εφαρμόζονται σε ετήσιες περιόδους που αρχίζουν την 1η Ιανουαρίου 2018, δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση και δεν θα έχουν επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου, καθώς ο Όμιλος δεν έχει, ούτε προτίθεται να προσφέρει προγράμματα παροχών που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών της.

Ε.Α.Δ.Π.Χ.Π 22 Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα και προκαταβολές

Η Διερμηνεία διευκρινίζει ποια συναλλαγματική ισοτιμία πρέπει να χρησιμοποιείται στις συναλλαγές που περιλαμβάνουν προκαταβολή σε ξένο νόμισμα που καταβάλλεται ή εισπράττεται. Η Διερμηνεία εφαρμόζεται υποχρεωτικά για ετήσιες περιόδους που αρχίζουν την 1η Ιανουαρίου 2018 δεν έχει επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

Λοιπές τροποποιήσεις

Οι κατωτέρω τροποποιήσεις που είναι υποχρεωτικής εφαρμογής στην τρέχουσα οικονομική χρήση 2018 δεν έχουν σχέση με τη δραστηριότητα της εταιρείας και δεν έχουν επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις:

-ΔΛΠ 40 Επενδύσεις σε ακίνητα (τροποποίηση): Μεταφορές των Επενδύσεων σε ακίνητα

-ΔΠΧΑ 4 Ασφαλιστήρια συμβόλαια (τροποποίηση): Εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 Χρηματοοικονομικά Μέσα με το ΔΠΧΑ 4 Ασφαλιστήρια συμβόλαια

2.2.2 Πρότυπα και Διερμηνείες υποχρεωτικά για μεταγενέστερες περιόδους που δεν έχουν εφαρμοστεί νωρίτερα από τον Όμιλο

Τα παρακάτω νέα πρότυπα, τροποποιήσεις προτύπων και διερμηνείες έχουν εκδοθεί, σχετίζονται με τη δραστηριότητα του Ομίλου, αλλά είναι υποχρεωτικά σε μεταγενέστερες περιόδους. Ο Όμιλος δεν έχει εφαρμόσει νωρίτερα τα κατωτέρω πρότυπα και μελετά την επίδραση τους στις οικονομικές καταστάσεις.

Τροποποιήσεις στα ΔΛΠ 1 Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων και ΔΛΠ 8 Λογιστικές Αρχές, Μεταβολές στις Λογιστικές Εκτιμήσεις και Λάθη: Ορισμός του Σημαντικού (Material)

Οι τροποποιήσεις αποσαφηνίζουν τον ορισμό του σημαντικού και πώς πρέπει να χρησιμοποιείται, συμπληρώνοντας τον ορισμό με οδηγίες οι οποίες παρέχονταν έως τώρα σε άλλα σημεία των ΔΠΧΑ. Επιπλέον, έχουν βελτιωθεί οι διευκρινίσεις που συνοδεύουν τον ορισμό. Τέλος, οι τροποποιήσεις διασφαλίζουν ότι ο ορισμός του σημαντικού εφαρμόζεται με συνέπεια σε όλα τα ΔΠΧΑ. Οι τροποποιήσεις εφαρμόζονται σε ετήσιες περιόδους που αρχίζουν την 1η Ιανουαρίου 2020, δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση και δεν θα έχουν επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

Τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 19 Παροχές σε Εργαζομένους: Τροποποίηση προγράμματος, περικοπή ή διακανονισμός

Το ΔΛΠ 19 Παροχές σε Εργαζομένους καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο μια εταιρεία λογιστικοποιεί ένα πρόγραμμα καθορισμένων παροχών. Όταν πραγματοποιείται αλλαγή σε ένα πρόγραμμα - τροποποίηση, περικοπή ή διακανονισμός - το ΔΛΠ 19 απαιτεί από μια εταιρεία να επανεκτιμήσει την καθαρή υποχρέωση ή το περιουσιακό στοιχείο καθορισμένων παροχών. Οι τροποποιήσεις απαιτούν από μια εταιρεία να χρησιμοποιεί τις επικαιροποιημένες παραδοχές από αυτή την επανεκτίμηση για τον προσδιορισμό του τρέχοντος κόστους υπηρεσίας και των καθαρών τόκων για το υπόλοιπο της περιόδου αναφοράς μετά την αλλαγή του προγράμματος. Μέχρι τώρα, το ΔΛΠ 19 δεν διευκρίνιζε τον τρόπο καθορισμού αυτών των εξόδων για την περίοδο μετά την αλλαγή του προγράμματος. Απαιτώντας τη χρήση ενημερωμένων παραδοχών, οι τροποποιήσεις αναμένεται να παρέχουν χρήσιμες πληροφορίες στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων. Οι τροποποιήσεις εφαρμόζονται σε ετήσιες περιόδους που αρχίζουν την 1η Ιανουαρίου 2019, δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση και δεν θα έχουν επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

Τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 28 Επενδύσεις σε συγγενείς και κοινοπραξίες: Μακροπρόθεσμες συμμετοχές σε συγγενείς και κοινοπραξίες

Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν ότι οι οντότητες πρέπει να λογιστικοποιούν τις μακροπρόθεσμες συμμετοχές τους σε μία συγγενή εταιρεία ή κοινοπραξία - στις οποίες δεν εφαρμόζεται η μέθοδος της καθαρής θέσης - με βάση το ΔΠΧΑ 9. Οι τροποποιήσεις εφαρμόζονται για ετήσιες περιόδους που αρχίζουν την 1η Ιανουαρίου 2019, δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση, και δεν θα έχουν επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

Τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 9 Χρηματοοικονομικά μέσα: Χαρακτηριστικά Προπληρωμής με Αρνητική Αποζημίωση

Στις 12 Οκτωβρίου 2017, το ΣΔΛΠ εξέδωσε την τροποποίηση για να αντιμετωπίσει ανησυχίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο το ΔΠΧΑ 9 Χρηματοοικονομικά Μέσα ταξινομεί συγκεκριμένα προπληρωμένα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία. Επιπλέον, το ΣΔΛΠ αποφασίζει μια πτυχή της λογιστικής των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων μετά από μια τροποποίηση. Οι τροποποιήσεις εφαρμόζονται για ετήσιες περιόδους που αρχίζουν την 1η Ιανουαρίου 2019 και δεν θα έχουν επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

ΔΠΧΑ 16 Μισθώσεις

Το νέο πρότυπο καθορίζει τις αρχές αναγνώρισης, επιμέτρησης, παρουσίασης και γνωστοποίησης των μισθώσεων για τον μισθωτή και για τον εκμισθωτή. Με την εφαρμογή του νέου προτύπου καταργούνται το ΔΛΠ 17 Μισθώσεις και οι διερμηνείες ΜΕΔ 15 Λειτουργικές μισθώσεις- Κίνητρα, ΜΕΔ 27 Εκτίμηση της ουσίας των συναλλαγών που συνεπάγονται τον νομικό τύπο της μίσθωσης και ΕΔΔΠΧΑ 4 Προσδιορισμός του εάν μια συμφωνία εμπεριέχει μίσθωση.

Το πρότυπο υιοθετεί ένα ενιαίο μοντέλο λογιστικής αντιμετώπισης των μισθώσεων από το μισθωτή. Σύμφωνα με αυτό, ο μισθωτής σε μία μίσθωση, απαιτείται να αναγνωρίσει στην κατάσταση οικονομικής θέσης περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις για όλες τις μισθώσεις με διάρκεια μεγαλύτερη των δώδεκα μηνών, εκτός αν το περιουσιακό στοιχείο είναι μικρής αξίας και απόσβεση με χρηματοοικονομικό έξοδο, κατά τη διάρκεια της μίσθωσης στην κατάσταση συνολικών εισοδημάτων. Ο εκμισθωτής συνεχίζει να κατηγοριοποιεί τις μισθώσεις σε λειτουργικές και χρηματοδοτικές, και να ακολουθεί διαφορετικό λογιστικό χειρισμό για κάθε τύπο σύμβασης. Το πρότυπο επίσης απαιτεί εκτεταμένες γνωστοποιήσεις στις οικονομικές καταστάσεις του μισθωτή.

Το ΔΠΧΑ 16 είναι υποχρεωτικής εφαρμογής σε ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019 και δεν έχει υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο Όμιλος βρίσκεται στη διαδικασία εκτίμησης της επίδρασης του ΔΠΧΑ 16 στις οικονομικές καταστάσεις αν και δεν αναμένεται να είναι σημαντική λόγω της μικρής αξίας των συμβάσεων μίσθωσης που έχει συνάψει.

Ε.Λ.Δ.Π.Χ.Π 23 Αβεβαιότητα σχετικά με το χειρισμό του φόρου εισοδήματος

Μπορεί να είναι ασαφές πώς εφαρμόζεται το φορολογικό δίκαιο σε μια συγκεκριμένη συναλλαγή ή μια περίπτωση ή αν η φορολογική αρχή θα δεχθεί ένα φορολογικό χειρισμό της εταιρείας. Το ΔΛΠ 12 Φόροι Εισοδήματος καθορίζει τον τρόπο υπολογισμού του τρέχοντος και του αναβαλλόμενου φόρου, αλλά όχι τον τρόπο ανταπόκρισης στις επιπτώσεις μιας αβεβαιότητας. Η Διερμηνεία 23 παρέχει απαιτήσεις που προσθέτουν στις απαιτήσεις του ΔΛΠ 12, καθορίζοντας τον τρόπο ανταπόκρισης στις επιπτώσεις μιας αβεβαιότητας στη λογιστική των φόρων εισοδήματος. Η Διερμηνεία εφαρμόζεται υποχρεωτικά για ετήσιες περιόδους που αρχίζουν την 1η Ιανουαρίου 2019, δεν έχει υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση και δεν θα έχει επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

Ετήσιες βελτιώσεις των ΔΠΧΑ, Κύκλος 2014 – 2016

Οι τροποποιήσεις του Κύκλου 2014-2016, εκδόθηκαν από το Συμβούλιο στις 8 Δεκεμβρίου 2016, έχουν εφαρμογή σε περιόδους που ξεκινούν την ή μετά από την 1η Ιανουαρίου 2017. Καμία από αυτές τις τροποποιήσεις δεν έχει επίπτωση στον Όμιλο.

- ΔΛΠ 28 Συμμετοχές σε συγγενείς και κοινοπραξίες

Το ΔΛΠ 28 τροποποιήθηκε για να διευκρινίσει ότι οι οργανισμοί διαχείρισης επενδύσεων κεφαλαίων, τα αμοιβαία κεφάλαια, και οντότητες με παρόμοιες δραστηριότητες μπορούν να επιλέξουν κατά την αρχική

αναγνώριση, ξεχωριστά για κάθε επένδυση, να λογιστικοποιούν τις επενδύσεις σε κοινοπραξίες και συγγενείς επιχειρήσεις στην εύλογη αξία τους ή με τη μέθοδο της καθαρής θέσης. Η τροποποίηση εφαρμόζεται υποχρεωτικά για ετήσιες περιόδους που αρχίζουν την 1η Ιανουαρίου 2018.

Ετήσιες βελτιώσεις των ΔΠΧΑ, Κύκλος 2015 – 2017

Οι τροποποιήσεις του Κύκλου 2015-2017, εκδόθηκαν από το Συμβούλιο στις 12 Δεκεμβρίου 2017, έχουν εφαρμογή σε περιόδους που ξεκινούν την ή μετά από την 1η Ιανουαρίου 2019 και δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Καμία από αυτές τις τροποποιήσεις δεν έχει επίπτωση στον Όμιλο.

-ΔΠΧΑ 3 Συνενώσεις επιχειρήσεων

Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν πως μία οντότητα επαναεπιμετρά το ποσοστό που κατείχε προηγουμένως σε μία από κοινού ελεγχόμενη δραστηριότητα όταν αποκτά τον έλεγχο της επιχείρησης αυτής.

-ΔΠΧΑ 11 Από κοινού συμφωνίες

Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν πως μία οντότητα δεν επαναεπιμετρά το ποσοστό που κατείχε προηγουμένως σε μία από κοινού ελεγχόμενη δραστηριότητα όταν αποκτά τον από κοινού έλεγχο στην επιχείρηση αυτή.

-ΔΛΠ 12 Φόροι εισοδήματος

Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν πως μία οντότητα λογιστικοποιεί όλες τις επιπτώσεις στο φόρο εισοδήματος από πληρωμές μερισμάτων με τον ίδιο τρόπο.

-ΔΛΠ 23 Κόστος δανεισμού

Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν πως μία οντότητα χειρίζεται ως μέρος του γενικού δανεισμού οποιοδήποτε δάνειο αναλήφθηκε ειδικά για την ανάπτυξη ενός περιουσιακού στοιχείου όταν το στοιχείο αυτό είναι έτοιμο για τη χρήση την οποία προορίζεται ή την πώλησή του.

Οι κατωτέρω τροποποιήσεις και νέα πρότυπα που είναι υποχρεωτικής εφαρμογής σε μεταγενέστερες περιόδους δεν θα έχουν επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου:

-ΔΛΠ 28 Επενδύσεις σε συγγενείς επιχειρήσεις και κοινοπραξίες (τροποποίηση): Μακροπρόθεσμες συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις και κοινοπραξίες (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019)

-ΔΠΧΑ 3 Συνενώσεις επιχειρήσεων (τροποποίηση): Ορισμός της Επιχείρησης (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2020)

2.3 Πρώτη εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9

ΔΠΧΑ 9 Χρηματοοικονομικά μέσα

Το ΔΠΧΑ 9 καθορίζει τις αρχές αναγνώρισης και επιμέτρησης των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων και μερικών συμβολαίων αγοράς ή πώλησης μη χρηματοοικονομικών στοιχείων. Το πρότυπο αντικαθιστά από 1.1.2018 το ΔΛΠ 39.

Αυτή η σημείωση εξηγεί τις επιπτώσεις της υιοθέτησης του ΔΠΧΑ 9 Χρηματοοικονομικά Μέσα στις οικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας και γνωστοποιεί επίσης τις νέες λογιστικές αρχές που εφαρμόστηκαν από την 1η Ιανουαρίου 2018 όπου είναι διαφορετικές από εκείνες που εφαρμόζονταν σε προηγούμενες περιόδους.

α. Επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις από την πρώτη εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9

Το ΔΠΧΑ 9 εφαρμόζεται αναδρομικά, σύμφωνα με το ΔΛΠ 8 Λογιστικές πολιτικές, μεταβολές των λογιστικών εκτιμήσεων και λάθη, για ετήσιες περιόδους αναφοράς που αρχίζουν την 1η Ιανουαρίου 2018 ή μεταγενέστερα. Ωστόσο δίνεται η δυνατότητα τα συγκριτικά στοιχεία να μην αναπροσαρμόστούν.

Ο Όμιλος προχώρησε σε πλήρη εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 την 1.1.2018, χωρίς την αναμόρφωση των αντίστοιχων συγκριτικών στοιχείων. Κατά συνέπεια τα συγκριτικά ποσά της 31.12.2017 παρουσιάζονται σύμφωνα με το ΔΛΠ 39. Η επίδραση από την πρώτη εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 παρουσιάζεται στα ίδια κεφάλαια της Εταιρείας και του Ομίλου την 1.1.2018.

Την 1η Ιανουαρίου 2018 (ημερομηνία της πρώτης εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9), ο Όμιλος αξιολόγησε τα επιχειρηματικά μοντέλα για τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που κατέχει και τα ταξινόμησε στην κατάλληλη κατηγορία του ΔΠΧΑ 9. Οι επιπτώσεις από αυτήν την αναταξινόμηση στον Ισολογισμό είναι οι ακόλουθες:

Κατηγορίες του ΔΛΠ 39	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία		
	Στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	Διαθέσιμα προς πώληση	Δάνεια και απαιτήσεις
Κατηγορίες του ΔΠΧΑ 9	Στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	Στην εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εισοδημάτων	Στο αποσβεσμένο κόστος
Υπόλοιπο 31/12/2017 σύμφωνα με το ΔΛΠ 39	1.078	2.260	1.376.646
Αναταξινόμηση Διαθέσιμων προς πώληση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων στα Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	2.260	(2.260)	
Υπόλοιπο 1/1/2018 σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9	3.337	-	1.376.646

Η επίδραση των αλλαγών από την νέα ταξινόμηση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων στα Ίδια Κεφάλαια του Ομίλου και της Εταιρείας ήταν η ανακατάταξη αποθεματικού εύλογης αξίας ποσού ευρώ 676, την 1/1/2018, στα Αποτελέσματα εις νέον.

Οι νέες λογιστικές αρχές για τα χρηματοοικονομικά μέσα περιγράφονται κατωτέρω στη σημείωση 3.7.

3. Σύνοψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών

3.1 Ενοποίηση

Επιχειρηματικές συνενώσεις και θυγατρικές

Θυγατρικές είναι όλες οι επιχειρήσεις στις οποίες ο Όμιλος ασκεί έλεγχο. Ο Όμιλος ασκεί έλεγχο σε μια επιχείρηση όταν ο Όμιλος εκτίθεται ή και έχει δικαιώματα σε μεταβλητές αποδόσεις από τη συμμετοχή του στην επιχείρηση και έχει την ικανότητα να επηρεάζει αυτές τις αποδόσεις μέσω της δύναμης που ασκεί στην επιχείρηση. Οι θυγατρικές ενοποιούνται με ολική ενοποίηση από την ημερομηνία που αποκτάται ο έλεγχος επί αυτών και παύουν να ενοποιούνται από την ημερομηνία που τέτοιος έλεγχος δεν υφίσταται.

Η εξαγορά θυγατρικής από τον Όμιλο λογιστικοποιείται βάσει της μεθόδου εξαγοράς. Το τίμημα της εξαγοράς υπολογίζεται ως η εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων που μεταβιβάζονται, των υποχρεώσεων που αναλαμβάνονται προς τους πρώην μετόχους και των μετοχών που εκδίδονται από τον Όμιλο. Τα έξοδα που σχετίζονται με την εξαγορά καταχωρούνται στα αποτελέσματα. Τα περιουσιακά στοιχεία, οι υποχρεώσεις και οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις που αναλαμβάνονται σε μία επιχειρηματική συνένωση επιμετρώνται στην εύλογη αξία τους κατά την ημερομηνία της εξαγοράς. Ανά περίπτωση εξαγοράς, ο Όμιλος αναγνωρίζει τυχόν μη ελέγχουσα συμμετοχή στη θυγατρική είτε στην εύλογη αξία, είτε στο ποσοστό της επί της εύλογης αξίας των καθαρών περιουσιακών στοιχείων της θυγατρικής.

Εάν η απόκτηση θυγατρικής επιτυγχάνεται σταδιακά, η εύλογη αξία της συμμετοχής που κατείχε ο Όμιλος στην αποκτηθείσα εταιρεία επαναμετράται στην εύλογη αξία κατά την ημερομηνία της απόκτησης.

Τυχόν ενδεχόμενο αντάλλαγμα που μεταβιβάζεται από τον αποκτώντα αναγνωρίζεται στην εύλογη αξία κατά την ημερομηνία απόκτησης. Οποιοσδήποτε μεταγενέστερες μεταβολές στην εύλογη αξία του ενδεχόμενου ανταλλάγματος, που τεκμαίρεται ότι αποτελούν στοιχείο του ενεργητικού ή παθητικού, αναγνωρίζονται σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 είτε στα αποτελέσματα είτε ως μεταβολή στα λοιπά συνολικά εισοδήματα. Εάν το ενδεχόμενο αντάλλαγμα κατατάσσεται ως στοιχείο της καθαρής θέσης δεν επαναμετράται έως την τελική τακτοποίησή του μέσω της καθαρής θέσης.

3.2 Συναλλαγματικές μετατροπές

(α) Λειτουργικό νόμισμα και νόμισμα παρουσίασης

Τα στοιχεία των οικονομικών καταστάσεων των εταιρειών του Ομίλου επιμετρώνται βάσει του νομίσματος του πρωτεύοντος οικονομικού περιβάλλοντος, στο οποίο κάθε εταιρεία λειτουργεί («λειτουργικό νόμισμα»). Οι οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζονται σε Ευρώ, που είναι το λειτουργικό νόμισμα και το νόμισμα παρουσίασης της Εταιρείας.

(β) Συναλλαγές και υπόλοιπα

Οι συναλλαγές σε ξένα νομίσματα μετατρέπονται στο λειτουργικό νόμισμα με ισοτιμίες που ισχύουν κατά την ημερομηνία των συναλλαγών. Κέρδη και ζημιές από συναλλαγματικές διαφορές οι οποίες προκύπτουν από την τακτοποίηση τέτοιων συναλλαγών κατά τη διάρκεια της χρήσης και από τη μετατροπή των νομισματικών στοιχείων που εκφράζονται σε ξένο νόμισμα με τις ισχύουσες ισοτιμίες κατά την ημερομηνία ισολογισμού, καταχωρούνται στα αποτελέσματα. Οι συναλλαγματικές διαφορές από μη νομισματικά στοιχεία που αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους, θεωρούνται ως τμήμα της εύλογης αξίας και συνεπώς καταχωρούνται όπου και οι διαφορές της εύλογης αξίας.

3.3 Ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία

Τα ενσώματα πάγια επιμετρώνται στο κόστος κτήσεως μείον συσσωρευμένες αποσβέσεις και απομείωση. Το κόστος κτήσεως περιλαμβάνει όλες τις δαπάνες που συνδέονται άμεσα με την απόκτηση των στοιχείων.

Μεταγενέστερες δαπάνες προστίθενται στη λογιστική αξία των ενσωμάτων παγίων ή καταχωρούνται ως ξεχωριστό πάγιο μόνον εάν αναμένεται να επιφέρουν μελλοντικά οικονομικά οφέλη στον Όμιλο και το κόστος τους μπορεί να επιμετρηθεί αξιόπιστα. Το κόστος επισκευών και συντηρήσεων καταχωρείται στα αποτελέσματα της χρήσεως που πραγματοποιείται.

Οι αποσβέσεις των ενσωμάτων παγίων υπολογίζονται με τη σταθερή μέθοδο στη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους ως εξής:

- Κτίρια	20 - 25 έτη
- Μηχανολογικός εξοπλισμός	10 έτη
- Μεταφορικά μέσα	10 έτη
- Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	5 - 20 έτη

Οι υπολειμματικές αξίες και οι ωφέλιμες ζωές των ενσωμάτων παγίων αναθεωρούνται και αναπροσαρμόζονται, εφόσον κριθεί σκόπιμο, σε κάθε τέλος χρήσεως.

Όταν οι λογιστικές αξίες των ενσωμάτων παγίων υπερβαίνουν την ανακτήσιμη αξία τους, η διαφορά (απομείωση) καταχωρείται άμεσα ως έξοδο στα αποτελέσματα.

Κατά την πώληση ενσωμάτων παγίων, η διαφορά μεταξύ του τιμήματος που λαμβάνεται και της λογιστικής τους αξίας καταχωρείται ως κέρδος ή ζημία στα αποτελέσματα.

Χρηματοοικονομικά έξοδα που αφορούν στην κατασκευή ενσωμάτων παγίων κεφαλαιοποιούνται για το χρονικό διάστημα που απαιτείται μέχρι την ολοκλήρωση της κατασκευής. Όλα τα άλλα χρηματοοικονομικά έξοδα αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα χρήσεως με την πραγματοποίησή τους.

3.4 Μισθώσεις

(α) Χρηματοδοτικές μισθώσεις

Οι μισθώσεις παγίων όπου ο Όμιλος διατηρεί ουσιαδώς όλους τους κινδύνους και οφέλη της ιδιοκτησίας ταξινομούνται ως χρηματοδοτικές μισθώσεις. Οι χρηματοδοτικές μισθώσεις κεφαλαιοποιούνται με την έναρξη της μίσθωσης στη χαμηλότερη μεταξύ της εύλογης αξίας του παγίου στοιχείου ή της παρούσας αξίας των ελάχιστων μισθωμάτων. Κάθε μίσθωμα επιμερίζεται μεταξύ της υποχρέωσης και των χρηματοοικονομικών εξόδων έτσι ώστε να επιτυγχάνεται ένα σταθερό επιτόκιο στην υπολειπόμενη χρηματοοικονομική υποχρέωση. Οι αντίστοιχες υποχρεώσεις από μισθώματα, καθαρές από χρηματοοικονομικά έξοδα, απεικονίζονται στις υποχρεώσεις. Το μέρος του χρηματοοικονομικού εξόδου που αφορά σε χρηματοδοτικές μισθώσεις αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα χρήσης κατά τη διάρκεια της μίσθωσης. Τα πάγια που αποκτήθηκαν με χρηματοδοτική μίσθωση αποσβένονται στη μικρότερη περίοδο μεταξύ της ωφέλιμης ζωής των παγίων στοιχείων και της διάρκειας μίσθωσής τους, εκτός όπου υπάρχει εύλογη βεβαιότητα ότι ο Όμιλος θα αποκτήσει κυριότητα των παγίων στη λήξη της μίσθωσης οπότε αποσβένονται στη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους.

Ο Όμιλος δεν κατέχει πάγια με χρηματοδοτική μίσθωση.

(β) Λειτουργικές μισθώσεις

Μισθώσεις όπου ουσιαδώς οι κίνδυνοι και τα οφέλη της ιδιοκτησίας διατηρούνται από τον εκμισθωτή ταξινομούνται ως λειτουργικές μισθώσεις. Οι πληρωμές που γίνονται για λειτουργικές μισθώσεις (καθαρές από τυχόν κίνητρα που προσφέρθηκαν από τον εκμισθωτή) αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα χρήσης αναλογικά κατά τη διάρκεια της μίσθωσης.

3.5 Άλλα περιουσιακά στοιχεία

Λογισμικό

Τα αγοραζόμενα λογισμικά προγράμματα αποτιμώνται στο κόστος κτήσεως μείον τις σωρευμένες αποσβέσεις και απομειώσεις. Οι αποσβέσεις υπολογίζονται με τη σταθερή μέθοδο κατά την διάρκεια της ωφέλιμης ζωής των στοιχείων αυτών η οποία κυμαίνεται στα 10 έτη.

Δαπάνες που σχετίζονται με τη συντήρηση λογισμικών προγραμμάτων αναγνωρίζονται ως έξοδα όταν πραγματοποιούνται.

3.6 Απομείωση αξίας μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Με την εξαίρεση των ασωμάτων παγίων περιουσιακών στοιχείων με απεριόριστη διάρκεια ζωής, τα οποία ελέγχονται για απομείωση τουλάχιστον σε ετήσια βάση, οι λογιστικές αξίες των λοιπών στοιχείων μακροπρόθεσμου ενεργητικού ελέγχονται για σκοπούς απομείωσης όταν γεγονότα ή αλλαγές στις συνθήκες υποδηλώνουν ότι η λογιστική αξία μπορεί να μην είναι ανακτήσιμη. Όταν η λογιστική αξία κάποιου περιουσιακού στοιχείου υπερβαίνει το ανακτήσιμο ποσό του, η αντίστοιχη ζημία απομείωσης του καταχωρείται στα αποτελέσματα. Η ανακτήσιμη αξία προσδιορίζεται ως η μεγαλύτερη αξία μεταξύ της καθαρής τιμής πώλησης και της αξίας χρήσεως. Εύλογη αξία μείον έξοδα πώλησης είναι το ποσό που μπορεί να ληφθεί από τη πώληση ενός περιουσιακού στοιχείου στα πλαίσια μιας αμοτεροβαρούς συναλλαγής στην οποία τα μέρη έχουν πλήρη γνώση και προσχωρούν οικειοθελώς, μετά την αφαίρεση κάθε πρόσθετου άμεσου κόστους διάθεσης του περιουσιακού στοιχείου, ενώ, αξία χρήσης είναι η καθαρή παρούσα αξία των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών που αναμένεται να πραγματοποιηθούν από τη συνεχή χρήση ενός περιουσιακού στοιχείου και από την πρόσοδο που αναμένεται να προκύψει από τη διάθεσή του στο τέλος της εκτιμώμενης ωφέλιμης ζωής του. Για τους σκοπούς προσδιορισμού της απομείωσης, τα στοιχεία του ενεργητικού ομαδοποιούνται στο χαμηλότερο επίπεδο για το οποίο οι ταμειακές ροές δύναται να προσδιοριστούν ξεχωριστά.

3.7 Χρηματοοικονομικά μέσα

α. Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία

i. Αρχική αναγνώριση και παύση αναγνώρισης

Ο Όμιλος αναγνωρίζει ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο όταν καθίσταται ένας εκ των συμβαλλομένων του χρηματοοικονομικού μέσου.

Ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο διαγράφεται όταν εκπνεύσουν τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμιακών ροών του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο μεταβιβαστεί και η μεταβίβαση πληροί τους όρους για διαγραφή.

ii. Ταξινόμηση και επιμέτρηση

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία κατά την αρχική αναγνώριση, επιμετρώνται στην εύλογη αξία τους (που συνήθως είναι η τιμή της συναλλαγής, ήτοι η εύλογη αξία του δοθέντος ή ληφθέντος ανταλλάγματος) πλέον του κόστους συναλλαγής που αποδίδεται άμεσα στην απόκτηση ή την έκδοση τους, εκτός εάν πρόκειται για χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων όπου τα κόστη συναλλαγής, έκδοσης κλπ., βαρύνουν τα αποτελέσματα.

Ο εμπορικές απαιτήσεις που δεν περιλαμβάνουν ένα σημαντικό σκέλος χρηματοδότησης επιμετρώνται στην τιμή συναλλαγής.

Για σκοπούς μεταγενέστερης επιμέτρησης τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ταξινομούνται σύμφωνα με το επιχειρηματικό μοντέλο της οικονομικής οντότητας σχετικά με τη διαχείριση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και των συμβατικών ταμιακών ροών τους.

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ταξινομούνται σε μία από τις κατωτέρω τρεις κατηγορίες, το οποίο και καθορίζει την μεταγενέστερη επιμέτρηση τους:

- Στο αναπόσβεστο κόστος (Amortised cost),
- στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων (fair value through OCI) και
- στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων (fair value through profit or loss).

Ο Όμιλος πέραν των απαιτήσεων από πελάτες δεν κατέχει άλλα ουσίωση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία. Ταξινομεί δε αυτές στο αναπόσβεστο κόστος και τις επιμετρά μεταγενέστερα με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου στην περίπτωση που έχουν μακροπρόθεσμο μέρος.

iii. Απομείωση

Ο Όμιλος αναγνωρίζει προβλέψεις απομείωσης για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για όλα τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, εκτός αυτών που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων χρήσης.

Για τις εμπορικές απαιτήσεις, ο Όμιλος εφαρμόζει την απλοποιημένη προσέγγιση του προτύπου και υπολογίζει τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές με βάση τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για όλη τη διάρκεια ζωής των στοιχείων αυτών.

Κατά την ημερομηνία μετάβασης στο ΔΠΧΑ 9 Χρηματοοικονομικά μέσα, 1.1.2018, αλλά και στη λήξη της τρέχουσας περιόδου 31.12.2018, δεν προέκυψε πρόβλεψη απομείωσης αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών για τις εμπορικές απαιτήσεις του Ομίλου.

β. Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις

i. Αρχική αναγνώριση και παύση αναγνώρισης

Η οικονομική οντότητα αναγνωρίζει μια χρηματοοικονομική υποχρέωση στην κατάσταση οικονομικής θέσης της όταν, και μόνον όταν, η οικονομική οντότητα καθίσταται συμβαλλόμενος του χρηματοοικονομικού μέσου.

Όλες οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία τους και, στην περίπτωση των δανείων καθαρά από τα άμεσα έξοδα της συναλλαγής.

Μια χρηματοοικονομική υποχρέωση διαγράφεται από την κατάσταση οικονομικής θέσης όταν εξοφλείται.

Ουσιάδης τροποποίηση των όρων υφιστάμενης χρηματοοικονομικής υποχρέωσης (διαφορά τουλάχιστον 10% σε παρούσα αξία με το αρχικό επιτόκιο) αντιμετωπίζεται λογιστικά ως εξόφληση της αρχικής χρηματοοικονομικής υποχρέωσης και αναγνώριση νέας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης. Η όποια διαφορά καταχωρίζεται στα αποτελέσματα.

ii. Ταξινόμηση και επιμέτρηση

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις ταξινομούνται, κατά την αρχική αναγνώριση, ως χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος ή χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που αποτιμώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων.

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις του Ομίλου περιλαμβάνουν τις εμπορικές και τις δανειακές υποχρεώσεις.

Οι εμπορικές και δανειακές υποχρεώσεις του Ομίλου αποτιμώνται μεταγενέστερα σύμφωνα με τη μέθοδο του αναπόσβεστου κόστους με τη χρήση του πραγματικού επιτοκίου. Ο Όμιλος δεν έχει αναλάβει υποχρεώσεις που αποτιμώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων.

γ. Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις συμψηφίζονται και το καθαρό ποσό παρουσιάζεται στον ισολογισμό, όταν υπάρχει νομικό δικαίωμα συμψηφισμού των ποσών που αναγνωρίστηκαν και παράλληλα υπάρχει η πρόθεση να γίνει διακανονισμός σε καθαρή βάση, ή η απόκτηση του περιουσιακού στοιχείου και ο διακανονισμός της υποχρέωσης να γίνουν ταυτόχρονα.

3.8 Αποθέματα

Τα αποθέματα αποτιμώνται στη χαμηλότερη αξία μεταξύ κόστους κτήσεως και καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας. Το κόστος προσδιορίζεται με τη μέθοδο του ετήσιου μέσου σταθμικού όρου. Η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία εκτιμάται με βάση τις τρέχουσες τιμές πώλησης των αποθεμάτων στα πλαίσια της συνήθους δραστηριότητας αφαιρουμένων και των τυχόν εξόδων πώλησης και προκειμένου για ημιτελή των εκτιμώμενων εξόδων για την ολοκλήρωσή τους. Πρόβλεψη για βραδέως κινούμενα ή απαξιωμένα αποθέματα σχηματίζεται εφόσον κρίνεται απαραίτητο. Απομειώσεις αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα της χρήσεως κατά την οποία προκύπτουν.

3.9 Λοιπές Απαιτήσεις

Οι Λοιπές Απαιτήσεις αναγνωρίζονται στο κόστος και μεταγενέστερα της αρχικής καταχώρησης εμφανίζονται στην αναπόσβεστη αξία τους.

3.10 Ταμειακά διαθέσιμα και Ισοδύναμα

Τα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα περιλαμβάνουν τα μετρητά, τις καταθέσεις όψεως και τις βραχυπρόθεσμες μέχρι 3 μήνες επενδύσεις υψηλής ρευστοποίησης και χαμηλού ρίσκου. Τα στοιχεία των διαθεσίμων και ταμειακών ισοδυνάμων έχουν αμελητέο κίνδυνο μεταβολής στην αξία.

3.11 Μετοχικό κεφάλαιο

Το μετοχικό κεφάλαιο περιλαμβάνει τις κοινές μετοχές της Εταιρείας. Οι κοινές μετοχές περιλαμβάνονται στα ίδια κεφάλαια.

Άμεσα έξοδα για την έκδοση μετοχών, εμφανίζονται μετά την αφαίρεση του σχετικού φόρου εισοδήματος, σε μείωση του προϊόντος της έκδοσης. Άμεσα έξοδα που σχετίζονται με την έκδοση μετοχών για την απόκτηση επιχειρήσεων εμφανίζονται σε μείωση του προϊόντος της έκδοσης.

Το κόστος κτήσεως ιδίων μετοχών εμφανίζεται αφαιρετικά των ιδίων κεφαλαίων της Εταιρείας, έως ότου οι ίδιες μετοχές πουληθούν ή ακυρωθούν. Κάθε κέρδος ή ζημιά από πώληση ιδίων μετοχών καθαρό από άμεσα για τη συναλλαγή έξοδα και φόρους, περιλαμβάνεται ως αποθεματικό στα ίδια κεφάλαια. Ο Όμιλος δεν κατέχει ίδιες μετοχές.

3.12 Τρέχων και αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος

Η φορολογία της χρήσης περιλαμβάνει τρέχοντα φόρο και αναβαλλόμενο φόρο. Η φορολογία αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα εκτός εάν αφορά στοιχεία που αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα ή απευθείας στη καθαρή θέση. Σε αυτή την περίπτωση, ο φόρος επίσης αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα ή απευθείας στη καθαρή θέση αντίστοιχα.

Ο τρέχων φόρος υπολογίζεται βάσει των φορολογικών ισολογισμών κάθε μιας εκ των εταιρειών που περιλαμβάνονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, σύμφωνα με τους φορολογικούς νόμους που ισχύουν στην Ελλάδα. Η δαπάνη για τρέχοντα φόρο εισοδήματος περιλαμβάνει τον φόρο εισοδήματος που προκύπτει βάσει των κερδών όπως αναμορφώνονται στην φορολογική δήλωση και υπολογίζεται σύμφωνα με τους θεσμοθετημένους ή ουσιαστικά θεσμοθετημένους φορολογικούς συντελεστές

Ο αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος προσδιορίζεται με τη μέθοδο της υποχρέωσης που προκύπτει από τις προσωρινές διαφορές μεταξύ της φορολογικής βάσης και της λογιστικής αξίας των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων. Αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος δε λογίζεται εάν προκύπτει από την αρχική αναγνώριση στοιχείου ενεργητικού ή παθητικού σε συναλλαγή, εκτός επιχειρηματικής συνένωσης, η οποία όταν έγινε η συναλλαγή δεν επηρέασε ούτε το λογιστικό ούτε το φορολογικό κέρδος ή ζημία.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις αναγνωρίζονται κατά την έκταση στην οποία θα υπάρξει μελλοντικό φορολογητέο κέρδος για την χρησιμοποίηση της προσωρινής διαφοράς που δημιουργεί την αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση.

Ο αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος αναγνωρίζεται για τις προσωρινές διαφορές που προκύπτουν από επενδύσεις σε θυγατρικές και συγγενείς επιχειρήσεις, με εξαίρεση την αναγνώριση αναβαλλόμενης φορολογικής υποχρέωσης στην περίπτωση που η αναστροφή των προσωρινών διαφορών ελέγχεται από τον Όμιλο και είναι πιθανό ότι οι προσωρινές διαφορές δεν θα αναστραφούν στο προβλεπτό μέλλον. Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση αναγνωρίζεται για τις προσωρινές διαφορές που προκύπτουν από επενδύσεις σε θυγατρικές και συγγενείς επιχειρήσεις κατά την έκταση στην οποία αναμένεται ότι η προσωρινή διαφορά θα αναστραφεί στο μέλλον και θα υπάρξει μελλοντικό φορολογητέο κέρδος για την χρησιμοποίηση της προσωρινής διαφοράς.

Ο αναβαλλόμενος φόρος προσδιορίζεται λαμβάνοντας υπόψη τους φορολογικούς συντελεστές (και φορολογικούς νόμους) που ισχύουν κατά την ημερομηνία του ισολογισμού και αναμένεται να είναι σε ισχύ όταν η αναβαλλόμενη απαίτηση θα πραγματοποιηθεί ή η αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση θα τακτοποιηθεί.

3.13 Παροχές στο προσωπικό

(α) Βραχυπρόθεσμες παροχές

Οι βραχυπρόθεσμες παροχές προς το προσωπικό σε χρήμα και σε είδος, καταχωρούνται ως έξοδο όταν καθίστανται δουλευμένες.

(β) Παροχές μετά την έξοδο από την υπηρεσία

Οι παροχές μετά την έξοδο από την υπηρεσία περιλαμβάνουν τόσο προγράμματα καθορισμένων εισφορών (κρατικά προγράμματα) όσο και προγράμματα καθορισμένων παροχών.

Το δεδουλευμένο κόστος των προγραμμάτων καθορισμένων εισφορών καταχωρείται ως έξοδο στην περίοδο που αφορά.

Οι υποχρεώσεις που απορρέουν από προγράμματα καθορισμένων παροχών στο προσωπικό υπολογίζονται στην προεξοφλημένη αξία των μελλοντικών παροχών προς το προσωπικό που έχουν καταστεί δεδουλευμένες κατά την ημερομηνία ισολογισμού. Η δέσμευση της καθορισμένης παροχής υπολογίζεται ετησίως από ανεξάρτητο αναλογιστή με τη χρήση της μεθόδου της προβλεπόμενης πιστωτικής μονάδας (projected unit credit method).

Τα αναλογιστικά κέρδη και ζημίες που προκύπτουν από εμπειρικές προσαρμογές και από μεταβολές στις αναλογιστικές παραδοχές αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα στην περίοδο που προκύπτουν.

Το κόστος προϋπηρεσίας αναγνωρίζεται άμεσα στα αποτελέσματα.

Ο Όμιλος για την τρέχουσα χρήση δεν διενήργησε αναλογιστική μελέτη για τον προσδιορισμό των υποχρεώσεων που απορρέουν από προγράμματα καθορισμένων παροχών στο προσωπικό. Εκτίμηση του Ομίλου είναι ότι, η ήδη σχηματισθείσα υποχρέωση είναι επαρκής για τον αριθμό προσωπικού που έχει και ότι αν διενεργούνταν αναλογιστική μελέτη η επίδραση στο ύψος της υποχρέωσης και στα συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα της χρήσεως θα ήταν ασήμαντη.

3.14 Προβλέψεις

Οι προβλέψεις αναγνωρίζονται όταν:

- Υπάρχει μία παρούσα νομική ή τεκμαιρόμενη δέσμευση ως αποτέλεσμα παρελθοντικών γεγονότων
- Είναι πιθανόν ότι θα απαιτηθεί εκροή πόρων για το διακανονισμό της δέσμευσης
- Το απαιτούμενο ποσό μπορεί να εκτιμηθεί αξιόπιστα.

Όταν η επίδραση της διαχρονικής αξίας του χρήματος είναι ουσιώδης, το ποσό της πρόβλεψης είναι η παρούσα αξία της δαπάνης που αναμένεται να απαιτηθεί για το διακανονισμό της δέσμευσης. Το επιτόκιο προεξόφλησης θα είναι ένα προ φόρου επιτόκιο που αντανakλά τις τρέχουσες εκτιμήσεις της αγοράς για τη διαχρονική αξία του χρήματος και τους συναφείς με την υποχρέωση κινδύνους.

3.15 Αναγνώριση εσόδων

Τα έσοδα περιλαμβάνουν την εύλογη αξία των πωλήσεων αγαθών και παροχής υπηρεσιών, καθαρά από Φόρο Προστιθέμενης Αξίας, εκπτώσεις και επιστροφές. Η αναγνώριση των εσόδων γίνεται ως εξής:

(α) Πωλήσεις

Οι πωλήσεις αγαθών αναγνωρίζονται όταν ο Όμιλος παραδίδει τα αγαθά στους πελάτες, τα αγαθά γίνονται αποδεκτά από αυτούς και η είσπραξη της απαίτησης είναι εύλογα εξασφαλισμένη.

(β) Αμοιβές και προμήθειες

Οι αμοιβές και προμήθειες αναγνωρίζονται την ημερομηνία που παρέχονται οι εν λόγω υπηρεσίες. Ενδεικτικά η διάρθρωση των αμοιβών και προμηθειών απαρτίζεται κυρίως από προμήθειες από τη διαμεσολάβηση επί χρηματιστηριακών συναλλαγών στο Χρηματιστήριο Αθηνών, στο Χρηματιστήριο Παραγώγων Αθηνών καθώς και σε χρηματιστήρια της αλλοδαπής. Το πελατολόγιο του Ομίλου αποτελείται από ιδιώτες και επαγγελματίες.

(γ) Έσοδα από παροχή υπηρεσιών

Τα έσοδα από παροχή υπηρεσιών λογίζονται την περίοδο που παρέχονται οι υπηρεσίες, με βάση το στάδιο ολοκλήρωσης της παρεχόμενης υπηρεσίας σε σχέση με το σύνολο των παρεχόμενων υπηρεσιών. Το στάδιο ολοκλήρωσης υπολογίζεται με βάση τα συνολικά κόστη μέχρι την ημερομηνία του ισολογισμού ως ποσοστό από τα συνολικά υπολογιζόμενα κόστη για κάθε συμβόλαιο. Τα κόστη αναγνωρίζονται στην περίοδο την οποία πραγματοποιούνται. Όταν το αποτέλεσμα μιας σύμβασης δεν μπορεί να υπολογιστεί με αξιοπιστία, εισοδήματα αναγνωρίζονται μόνο στο βαθμό που τα έξοδα τα οποία έχουν πραγματοποιηθεί είναι πιθανό να ανακτηθούν.

(δ) Έσοδα από την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας

Οι πωλήσεις ηλεκτρικού ρεύματος αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία που οι σχετικοί κίνδυνοι μεταβιβάζονται στον αγοραστή και συγκεκριμένα, σύμφωνα με τη μηνιαία παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος που παρέχεται στο ελληνικό δίκτυο και επιβεβαιώνεται από τον ΛΑΓΗΕ.

(ε) Έσοδα από τόκους

Τα έσοδα από τόκους αναγνωρίζονται βάσει χρονικής αναλογίας και με τη χρήση του πραγματικού επιτοκίου. Όταν υπάρχει απομείωση των απαιτήσεων, η λογιστική αξία αυτών μειώνεται στο ανακτήσιμο ποσό τους το οποίο είναι η παρούσα αξία των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών ροών προεξοφλουμένων με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο. Στη συνέχεια λογίζονται τόκοι με το ίδιο επιτόκιο επί της απομειωμένης (νέας λογιστικής) αξίας.

3.16 Έξοδα

Τα έξοδα αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα σε δεδουλευμένη βάση.

3.17 Διανομή μερισμάτων

Διανομή μερίσματος αναγνωρίζεται ως υποχρέωση όταν η διανομή εγκρίνεται από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων.

3.18 Στρογγυλοποιήσεις

Διαφορές που παρουσιάζονται μεταξύ των ποσών στις οικονομικές καταστάσεις και των αντίστοιχων ποσών στις σημειώσεις οφείλονται σε στρογγυλοποιήσεις.

4. Διαχείριση χρηματοοικονομικού κινδύνου

4.1 Πλαίσιο Διαχείρισης Κινδύνων

Η επιχειρηματική λειτουργία του Ομίλου είναι αλληλένδετη με την ανάληψη χρηματοοικονομικών κινδύνων. Η Διοίκηση έχοντας ως γνώμονα τη διατήρηση της σταθερότητας και της συνέχειας των εργασιών της έχει ως στόχο υψηλής προτεραιότητας την εφαρμογή και τη διαρκή εξέλιξη ενός αποτελεσματικού πλαισίου διαχείρισης κινδύνων για την ελαχιστοποίηση των ενδεχόμενων αρνητικών συνεπειών τους στα οικονομικά αποτελέσματα του Ομίλου.

Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει τη συνολική ευθύνη για την ανάπτυξη και την επίβλεψη του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων. Τόσο οι αρχές όσο και η υφιστάμενη πολιτική διαχείρισης κινδύνων έχουν δημιουργηθεί για τον έγκαιρο εντοπισμό και την ανάλυση των κινδύνων στους οποίους είναι εκτεθειμένη Ο Όμιλος για τη θέσπιση συστημάτων ελέγχου, καθώς επίσης και για τη συστηματική παρακολούθηση των κινδύνων, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην κείμενη νομοθεσία. Ο Όμιλος επανεξετάζει σε ετήσια βάση την επάρκεια και την αποτελεσματικότητα του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων έτσι ώστε να ανταποκρίνεται στη δυναμική των αγορών, σε μεταβολές στα προσφερόμενα προϊόντα και στις ενδεδειγμένες διεθνείς πρακτικές.

4.2 Παράγοντες χρηματοοικονομικού κινδύνου

Η διαχείριση των χρηματοοικονομικών κινδύνων είναι συνυφασμένη με την επιχειρηματική δραστηριότητα του Ομίλου. Η Διοίκηση, έχοντας ως στόχο τη διατήρηση της σταθερότητας και της συνέχειας των δραστηριοτήτων, δίνει μεγάλη προτεραιότητα στον στόχο της εφαρμογής και συνεχούς βελτίωσης ενός αποτελεσματικού πλαισίου διαχείρισης κινδύνων για την ελαχιστοποίηση ενδεχόμενων αρνητικών επιπτώσεων στα οικονομικά αποτελέσματα του Ομίλου.

Ο Όμιλος παρακολουθεί σε συστηματική βάση τους ακόλουθους κινδύνους που προκύπτουν από τη χρήση χρηματοοικονομικών μέσων: πιστωτικό κίνδυνο, κίνδυνο αγοράς (που περιλαμβάνει επιτοκιακό, συναλλαγματικό κίνδυνο και κίνδυνο μετοχών) και κίνδυνο ρευστότητας.

4.2.1 Πιστωτικός κίνδυνος

Ο πιστωτικός κίνδυνος για τον Όμιλο προκύπτει από την πιθανότητα κάποιος αντισυμβαλλόμενος να προκαλέσει οικονομική ζημία λόγω αθέτησης οικονομικών υποχρεώσεων. Ο Όμιλος διαχειρίζεται τις επιμέρους εκθέσεις σε πιστωτικό κίνδυνο όπως επίσης και τις συγκεντρώσεις πιστωτικού κινδύνου.

Ο πιστωτικός κίνδυνος αναλύεται στις παρακάτω υποκατηγορίες:

- Πιστωτικός κίνδυνος από πελάτες
- Πιστωτικός κίνδυνος από ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα

Πιστωτικός κίνδυνος από πελάτες χρηματιστηρίου

Το τμήμα παροχής πιστώσεων σε συνεργασία με την υπηρεσία διαχείρισης κινδύνου παρακολουθεί τον αναλαμβανόμενο πιστωτικό κίνδυνο ανά πελάτη, για την εξόφληση του τιμήματος συναλλαγών στην αγορά μετοχών του Χρηματιστηρίου Αθηνών, βάσει της κείμενης νομοθεσίας.

Ο Υπεύθυνος Διαχείρισης Κινδύνου, παρακολουθεί καθημερινώς τα ανοίγματα των πελατών και ιδίως των συνδεδεμένων μεταξύ τους πελατών, ούτως ώστε να τηρούνται συνεχώς οι διατάξεις της νομοθεσίας για τα Μεγάλα Χρηματοδοτικά Ανοίγματα και την Επάρκεια Ιδίων Κεφαλαίων.

Παράγωγα

Οι πελάτες που δραστηριοποιούνται στην αγορά παραγώγων οφείλουν να καταβάλλουν περιθώρια ασφάλισης σύμφωνα με τον Κανονισμό της ΕΤΕΚ, της αγοράς παραγώγων του Χ.Α. ή της εκάστοτε αγοράς παραγώγων και την πιστωτική πολιτική του Ομίλου.

Σύμφωνα με τις διαδικασίες του Ομίλου, το τμήμα παραγώγων παρακολουθεί τους κινδύνους που προκύπτουν από τις ανοιχτές θέσεις των πελατών και διασφαλίζει την παροχή περιθωρίων ασφάλισης. Η εξέλιξη των περιθωρίων ασφάλισης παρακολουθείται επίσης από τον Υπεύθυνο Εκκαθάρισης Παραγώγων, ο οποίος ενημερώνει σχετικά τόσο ενδοσυνεδριακά όσο και μετά τη λήξη της συνεδρίασης τον Υπεύθυνο Διαχείρισης Κινδύνων.

Δεσμεύσεις που σχετίζονται με πίστωση

Η δυνατότητα παροχής πιστώσεων από το μέλη του Χρηματιστηρίου Αξιών προς τους πελάτες τους με σκοπό τη διενέργεια χρηματιστηριακών συναλλαγών (margin account), ρυθμίζεται με το νόμο 4141/2013 και την απόφαση υπ' αριθμ. 6/675/27.2.2014 της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς. Το μοντέλο παροχής πιστώσεων στηρίζεται στη γενική αρχή κατά την οποία η πίστωση δίδεται μόνον κατόπιν σχετικής έγγραφης σύμβασης μεταξύ μέλους και πελάτη και εφόσον ο τελευταίος παρέχει στο μέλος αντίστοιχη εξασφάλιση της πίστωσης, επί της οποίας υφίσταται νόμιμο ενέχυρο υπέρ του μέλους.

Το margin account παρέχει στους επενδυτές τη δυνατότητα να αγοράσουν περισσότερες μετοχές από εκείνες που θα τους επέτρεπε το διαθέσιμο κεφάλαιο τους χρησιμοποιώντας την τεχνική μόχλευσης. Ωστόσο, η αγορά μετοχών με πίστωση είναι μια τεχνική που χρησιμοποιείται από επενδυτές που είναι εξοικειωμένοι με αυτό το εργαλείο και γνωρίζουν τη λειτουργία του.

Οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για την παροχή πιστώσεων ορίζονται στον νόμο, αλλά και στις κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσες κανονιστικές διατάξεις των αποφάσεων της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και της Πράξης του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος. Το τμήμα Πιστώσεων παρακολουθεί τους προβληματικούς λογαριασμούς και λαμβάνει μέρος στον καθορισμό των προβλέψεων που γίνονται στις οικονομικές καταστάσεις ώστε να μην εκτίθεται η Εταιρία σε σημαντικό πιστωτικό κίνδυνο εκ της δραστηριότητας αυτής.

Πιστωτικός κίνδυνος για T + 2

Σύμφωνα με τον νόμο 4141/2013 και την υπ' αριθμ. 6/675/27.02.2014 απόφαση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς πρέπει μέχρι το πέρας του T + 2, ο πελάτης να έχει εξοφλήσει το τίμημα της αγοράς. Σε διαφορετική περίπτωση το μέλος του Χ.Α. προκειμένου να ελαχιστοποιήσει τον κίνδυνο την ημέρα T + 3 προβαίνει σε αναγκαστικές εκποιήσεις και εν γένει δεν εκτίθεται σε σημαντικό πιστωτικό κίνδυνο.

Καταθέσεις σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ώριμων πιστωτικών υπολοίπων

Σύμφωνα με το Ν. 3606/17.08.2007 και σχετικές αποφάσεις της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς τα μέλη του Χ.Α. οφείλουν να τηρούν τα χρήματα των πελατών τους σε ξεχωριστούς τραπεζικούς λογαριασμούς. Τα ταμειακά διαθέσιμα των πελατών παρακολουθούνται σε λογαριασμούς τάξεως.

Πιστωτικός κίνδυνος από λοιπούς πελάτες

Οι εμπορικές συναλλαγές του Ομίλου λαμβάνουν χώρα με ιδιαίτερα αξιόπιστους οργανισμούς του ιδιωτικού ή του Δημόσιου τομέα (ΛΑΓΗΕ). Κατά συνέπεια, κρίνεται ότι ο κίνδυνος από επισφαλείς απαιτήσεις είναι ιδιαίτερα περιορισμένος.

Πιστωτικός κίνδυνος από ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα

Ο πιστωτικός κίνδυνος, μπορεί να προκύψει από αδυναμία των χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους προς τον Όμιλο όσον αφορά τις τοποθετήσεις σε τραπεζικές καταθέσεις.

Οι τραπεζικές καταθέσεις του Ομίλου τηρούνται στις συστημικές Τράπεζες που έχουν έδρα την Ελλάδα για τις οποίες διατηρείται χαμηλή πιστοληπτική αξιολόγηση ωστόσο μετά την τελευταία ανακεφαλαιοποίηση του τραπεζικού συστήματος ο κίνδυνος κρίνεται περιορισμένος.

4.2.2 Κίνδυνος αγοράς

Κίνδυνος αγοράς είναι ο κίνδυνος που προκύπτει από τα στοιχεία του ισολογισμού η αξία των οποίων ή οι σχετικές ταμειακές ροές εξαρτώνται από τις χρηματαγορές. Τα στοιχεία που υπόκεινται σε διακυμάνσεις και συνεπάγονται κίνδυνο αγοράς είναι τα επιτόκια, οι τιμές των μετοχών και οι συναλλαγματικές ισοτιμίες.

Με βάση τη διάρθρωση της χρηματοοικονομικής θέσης του Ομίλου, ο κίνδυνος αγοράς αφορά κυρίως τον επιτοκιακό κίνδυνο (ή τον κίνδυνο που προέρχεται από τη διακύμανση των επιτοκίων).

Συγκεκριμένα, οι κίνδυνοι αγοράς στους οποίους εκτίθεται η Όμιλος είναι οι ακόλουθοι:

(α) Κίνδυνος επιτοκίων

Η χρηματοοικονομική κατάσταση και οι ταμειακές ροές του Ομίλου εκτίθενται σε κίνδυνο από τις επιδράσεις των διακυμάνσεων στα ισχύοντα επιτόκια της αγοράς.

Χορηγούμενες πιστώσεις

Ο κίνδυνος επιτοκίου σε ταμειακές ροές, είναι ο κίνδυνος οι μελλοντικές ροές μετρητών από ένα χορηγούμενο δάνειο να διακυμανθούν λόγω των αλλαγών στα επιτόκια αγοράς. Ειδικότερα, για τις χορηγούμενες πιστώσεις μέσω του προϊόντος margin και 2ήμερης πίστωσης ο εν λόγω επιτοκιακός κίνδυνος μετακυλιέται ως επί το πλείστον συμβατικά στους πελάτες.

Ταμειακά διαθέσιμα

Η πολιτική του Ομίλου αναφορικά με τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού είναι να επενδύει τα μετρητά του σε κυμαινόμενα επιτόκια ώστε να διατηρεί την απαραίτητη ρευστότητα επιτυγχάνοντας ταυτόχρονα ικανοποιητική απόδοση για τους μετόχους.

Δανεισμός

Ο Όμιλος για το μεγαλύτερο μέρος του τραπεζικού δανεισμού κάνει χρήση προϊόντων κυμαινόμενου επιτοκίου. Κατά την τρέχουσα χρήση εκτιμάται ότι ο συγκεκριμένος κίνδυνος είναι περιορισμένος καθώς θεωρείται ότι οι περισσότερες πιθανότητες είναι να υπάρξει σταθερότητα των επιτοκίων στο βραχυπρόθεσμο μέλλον.

(β) Συναλλαγματικός κίνδυνος

Το σύνολο σχεδόν των συναλλαγών του Ομίλου είναι σε ευρώ συνεπώς ο Όμιλος δεν εκτίθεται σε συναλλαγματικό κίνδυνο.

(γ) Κίνδυνος μετοχών

Ο Όμιλος έχει ασήμαντη έκθεση σε μεταβολές της αξίας μετοχών που κατέχονται είτε για εμπορία είτε ως διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά στοιχεία.

4.2.3 Κίνδυνος ρευστότητας

Η συνετή διαχείριση της ρευστότητας επιτυγχάνεται με την ύπαρξη του κατάλληλου συνδυασμού ρευστών διαθεσίμων και εγκεκριμένων τραπεζικών πιστώσεων. Ο Όμιλος διαχειρίζεται τους κινδύνους που μπορεί να δημιουργηθούν από έλλειψη επαρκούς ρευστότητας φροντίζοντας να υπάρχουν πάντα εξασφαλισμένες τραπεζικές πιστώσεις προς χρήση. Οι υπάρχουσες διαθέσιμες αχρησιμοποίητες εγκεκριμένες τραπεζικές πιστώσεις προς τον Όμιλο, είναι επαρκείς ώστε να αντιμετωπιστεί οποιαδήποτε πιθανή έλλειψη ταμειακών διαθεσίμων.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018 ο βραχυπρόθεσμος δανεισμός του Ομίλου ανήλθε σε 34% και ο μακροπρόθεσμος σε 64% αντίστοιχα του συνολικού δανεισμού.

4.3 Διαχείριση κεφαλαίου

Οι στόχοι του Ομίλου σε σχέση με τη διαχείριση κεφαλαίου είναι να διασφαλίσει τη δυνατότητα απρόσκοπτης λειτουργίας του στο μέλλον και να διατηρήσει ιδανική κατανομή κεφαλαίου μειώνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο το κόστος κεφαλαίου.

Τα κεφάλαια του Ομίλου κρίνονται ικανοποιητικά με βάση το συντελεστή μόχλευσης. Ο εν λόγω συντελεστής υπολογίζεται διαιρώντας τον καθαρό δανεισμό με τα συνολικά απασχολούμενα κεφάλαια. Ο καθαρός δανεισμός υπολογίζεται ως το «Σύνολο δανεισμού» (συμπεριλαμβανομένου «βραχυπρόθεσμου και μακροπρόθεσμου δανεισμού» όπως εμφανίζεται στον Ισολογισμό) μείον «Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα». Τα συνολικά απασχολούμενα κεφάλαια υπολογίζονται ως το Σύνολο ιδίων κεφαλαίων όπως εμφανίζονται στον ισολογισμό συν τον καθαρό δανεισμό.

	Όμιλος		Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Διαχείριση κεφαλαίου				
Σύνολο δανεισμού	2.169.922	3.223.123	732.260	1.447.623
Μείον: Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	(1.151.210)	(1.746.980)	(298.926)	(566.911)
Καθαρός δανεισμός	1.018.712	1.476.143	433.334	880.712
Ίδια κεφάλαια	3.467.200	3.660.436	2.710.691	3.158.132
Συνολικά απασχολούμενα κεφάλαια	4.485.912	5.136.579	3.144.025	4.038.844
Συντελεστής μόχλευσης	23%	29%	14%	22%

4.4 Προσδιορισμός των εύλογων αξιών

Εύλογη αξία είναι η τιμή που θα λαμβανόταν κατά την πώληση ενός στοιχείου ενεργητικού ή κατά τη μεταβίβαση μιας υποχρέωσης, σε μια κανονική συναλλαγή μεταξύ συμμετεχόντων, στην κύρια, ή, ελλείψει αυτής, στην πλέον συμφέρουσα αγορά όπου ο Όμιλος έχει πρόσβαση, κατά την ημερομηνία επιμέτρησης. Η εύλογη αξία μιας υποχρέωσης αντανακλά τον κίνδυνο μη εκπλήρωσης υποχρεώσεων.

Ο Όμιλος επιμετρά την εύλογη αξία ενός χρηματοοικονομικού μέσου, χρησιμοποιώντας την επίσημη χρηματιστηριακή τιμή σε μία ενεργό αγορά για το χρηματοοικονομικό αυτό μέσο, όταν αυτή είναι διαθέσιμη. Μία αγορά θεωρείται ενεργός εάν οι συναλλαγές για το στοιχείο ενεργητικού ή την υποχρέωση λαμβάνουν χώρα με επαρκή συχνότητα και όγκο ώστε να παρέχονται συνεχώς πληροφορίες τιμολόγησης. Όταν δεν υπάρχει διαθέσιμη επίσημη χρηματιστηριακή τιμή, σε μία ενεργό αγορά, τότε ο Όμιλος χρησιμοποιεί τεχνικές αποτίμησης που μεγιστοποιούν την χρήση συναφών παρατηρήσιμων δεδομένων και ελαχιστοποιούν τη χρήση μη παρατηρήσιμων δεδομένων. Η επιλεγμένη τεχνική αποτίμησης περιλαμβάνει όλους τους παράγοντες που οι συμμετέχοντες στην αγορά θα λάμβαναν υπόψη για την τιμολόγηση μιας συναλλαγής.

Ο Όμιλος χρησιμοποιεί την παρακάτω ιεραρχία για τον καθορισμό και τη γνωστοποίηση της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων ανά τεχνική αποτίμησης :

Επίπεδο 1: Επίσημες χρηματιστηριακές τιμές (χωρίς προσαρμογή) σε ενεργές αγορές για πανομοιότυπα περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις στις οποίες έχει πρόσβαση ο Όμιλος κατά την ημερομηνία επιμέτρησης.

Επίπεδο 2: Εισροές εκτός των επίσημων χρηματιστηριακών τιμών που περιλαμβάνονται στο 1ο επίπεδο οι οποίες είναι παρατηρήσιμες για το περιουσιακό στοιχείο ή την υποχρέωση είτε άμεσα είτε έμμεσα.

Επίπεδο 3: Μη παρατηρήσιμες εισροές για το περιουσιακό στοιχείο ή την υποχρέωση.

Τα περιουσιακά στοιχεία που αποτιμώνται στην εύλογη αξία την 31 Δεκεμβρίου 2018 είναι επουσιώδη και παρουσιάζονται στον κατωτέρω πίνακα:

Όμιλος και Εταιρεία	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων				
- Μετοχές	1.162	-	-	1.162
Σύνολο	1.162	-	-	1.162

Τα περιουσιακά στοιχεία που αποτιμώνται στην εύλογη αξία την 31 Δεκεμβρίου 2017 είναι επουσιώδη και παρουσιάζονται στον κατωτέρω πίνακα:

<u>Όμιλος και Εταιρεία</u>	<u>Επίπεδο 1</u>	<u>Επίπεδο 2</u>	<u>Επίπεδο 3</u>	<u>Σύνολο</u>
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση				
- Μετοχές	-	-	2.260	2.260
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων				
- Μετοχές	1.078	-	-	1.078
Σύνολο	1.078	-	2.260	3.337

5. Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές

Οι εκτιμήσεις και οι κρίσεις της διοίκησης επανεξετάζονται διαρκώς και βασίζονται σε ιστορικά δεδομένα και προσδοκίες για μελλοντικά γεγονότα, που κρίνονται εύλογες σύμφωνα με τα ισχύοντα.

Ο Όμιλος προβαίνει σε εκτιμήσεις και παραδοχές σχετικά με την εξέλιξη των μελλοντικών γεγονότων. Οι εκτιμήσεις και παραδοχές που ενέχουν σημαντικό κίνδυνο να προκαλέσουν προσαρμογές στις λογιστικές αξίες των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων στους επόμενους 12 μήνες έχουν ως εξής:

5.1 Έλεγχος απομείωσης Υπεραξίας

Ο Όμιλος εξετάζει τυχόν απομείωση της υπεραξίας από εξαγορές θυγατρικών και συγγενών επιχειρήσεων σε ετήσια βάση. Η εξέταση αυτή γίνεται είτε μέσω της προεξόφλησης μελλοντικών ταμειακών ροών (υπολογισμός της αξίας χρήσης) των μονάδων δημιουργίας ταμειακών ροών («ΜΔΤΡ» ή Cash Generating Units) στις οποίες έχουν καταλογισθεί οι υπεραξίες, είτε μέσω του προσδιορισμού της εύλογης αξίας μείον των εξόδων πώλησης.

6. Συγκριτικά στοιχεία

Από τη τρέχουσα χρήση, η Εταιρεία αποφάσισε την παρουσίαση των εξόδων στην κατάσταση Συνολικού Εισοδήματος, κατ' είδος. Ανάλογη παρουσίαση έχει γίνει και στην προηγούμενη χρήση 1.1-31.12.2017.

7. Ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία

Όμιλος	Οικόπεδα-Κτίρια	Μηχανολογικός εξοπλισμός	Μεταφορικά μέσα	Έπιπλα και εξοπλισμός	Σύνολο
Αξία κτήσης					
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	2.576.553	-	-	1.310.169	3.886.723
Προσθήκες	-	-	-	12.007	12.007
Απόκτηση θυγατρικής	236.089	1.505.774	10.490	43.847	1.796.200
Απομείωση	-	-	-	-	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	2.812.643	1.505.774	10.490	1.366.023	5.694.930
Συσσωρευμένες αποσβέσεις					
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	(549.198)	-	-	(944.472)	(1.493.670)
Αποσβέσεις	(89.835)	(148.663)	(175)	(59.591)	(298.265)
Απόκτηση θυγατρικής	(16.286)	(261.904)	-	(5.012)	(283.202)
Πωλήσεις	-	-	-	-	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	(655.319)	(410.566)	(175)	(1.009.075)	(2.075.136)
Αναπόσβεστη αξία 31 Δεκεμβρίου 2017	2.157.323	1.095.207	10.315	356.948	3.619.794
Όμιλος	Οικόπεδα-Κτίρια	Μηχανολογικός εξοπλισμός	Μεταφορικά μέσα	Έπιπλα και εξοπλισμός	Σύνολο
Αξία κτήσης					
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018	2.812.643	1.505.774	10.490	1.366.023	5.694.930
Προσθήκες	6.380	-	-	21.830	28.210
Πώληση θυγατρικής	(103.955)	(662.950)	-	(25.059)	(791.964)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018	2.715.068	842.824	10.490	1.362.794	4.931.175
Συσσωρευμένες αποσβέσεις					
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018	(655.319)	(410.566)	(175)	(1.009.075)	(2.075.136)
Αποσβέσεις	(88.018)	(150.577)	(1.049)	(51.383)	(291.028)
Πώληση θυγατρικής	24.603	392.245	-	10.024	426.872
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018	(718.734)	(168.898)	(1.224)	(1.050.435)	(1.939.292)
Αναπόσβεστη αξία 31 Δεκεμβρίου 2018	1.996.333	673.926	9.266	312.359	2.991.883
Εταιρεία	Οικόπεδα-Κτίρια	Μηχανολογικός εξοπλισμός	Μεταφορικά μέσα	Έπιπλα και εξοπλισμός	Σύνολο
Αξία κτήσης					
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	2.576.553	-	-	1.310.169	3.886.723
Προσθήκες	-	-	-	8.286	8.286
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	2.576.553	-	-	1.318.455	3.895.009
Συσσωρευμένες αποσβέσεις					
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	(549.198)	-	-	(944.472)	(1.493.670)
Αποσβέσεις	(78.477)	-	-	(54.629)	(133.106)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	(627.675)	-	-	(999.101)	(1.626.776)
Αναπόσβεστη αξία 31 Δεκεμβρίου 2017	1.948.879	-	-	319.354	2.268.233

Εταιρεία	Οικόπεδα-Κτίρια	Μηχανολογικός εξοπλισμός	Μεταφορικά μέσα	Έπιπλα και εξοπλισμός	Σύνολο
Αξία κτήσης					
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018	2.576.553	-	-	1.318.455	3.895.009
Προσθήκες	5.580			20.396	25.976
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018	2.582.133	-	-	1.338.851	3.920.985
Συσσωρευμένες αποσβέσεις					
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018	(627.675)	-	-	(999.101)	(1.626.776)
Αποσβέσεις	(78.548)			(45.677)	(124.225)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018	(706.222)	-	-	(1.044.779)	(1.751.001)
Αναπόσβεστη αξία 31 Δεκεμβρίου 2018	1.875.911	-	-	294.073	2.169.984

Για τα ανωτέρω περιουσιακά στοιχεία δεν υπάρχουν εμπράγματα βάρη.

Κατά την 31.12.2018 ο Όμιλος δεν είχε συμβατικές υποχρεώσεις για την αγορά ενσώματων παγίων στοιχείων.

8. Υπεραξία

Η υπεραξία προέρχεται από την απόκτηση της εταιρείας «ATTICA FINANCE A.E.» και της θυγατρικής της «ENMA 2 Μ.Α.Ε.» (σημ. 37).

Ο Όμιλος, προκειμένου να προσδιορίσει αν υφίσταται θέμα απομείωσης της υπεραξίας κατά την 31 Δεκεμβρίου 2018, διενήργησε τους σχετικούς ελέγχους απομείωσης επί των μονάδων δημιουργίας ταμειακών ροών (ΜΔΤΡ) στις οποίες έχει επιμερισθεί η υπεραξία, σε επίπεδο Ομίλου.

Για τον προσδιορισμό του ανακτήσιμου ποσού της υπεραξίας που έχει κατανεμηθεί στις ΜΔΤΡ χρησιμοποιήθηκε η αξία χρήσεως (value in use). Η αξία χρήσεως προκύπτει ως η παρούσα αξία προβλεπόμενων μελλοντικών ταμειακών ροών της ΜΔΤΡ, προεξοφλημένων σε επιτόκιο που αντικατοπτρίζει τη χρονική αξία του χρήματος και τον κίνδυνο που σχετίζεται με τη ΜΔΤΡ.

Οι κύριες παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν βασίζονται σε ιστορικά στοιχεία καθώς και σε εκτιμήσεις για την μελλοντική πορεία των δραστηριοτήτων και είναι συνεπείς με εξωτερικούς παράγοντες.

Με βάση τους διενεργηθέντες ελέγχους, το ανακτήσιμο ποσό της υπεραξίας υπερβαίνει τη λογιστική αξία και δεν προκύπτει ζημία απομείωσης.

9. Λοιπά Άυλα περιουσιακά στοιχεία

	Όμιλος Λογισμικό	Εταιρεία Λογισμικό
Αξία κτήσης		
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	878.416	878.416
Προσθήκες	2.250	-
Απόκτηση θυγατρικής	7.226	
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	887.891	878.416
Συσσωρευμένες αποσβέσεις		
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	(822.968)	(822.968)
Αποσβέσεις	(21.147)	(19.756)
Απόκτηση θυγατρικής	(5.599)	
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	(849.714)	(842.724)
Αναπόσβεστη αξία 31 Δεκεμβρίου 2017	38.177	35.691

	Όμιλος Λογισμικό	Εταιρεία Λογισμικό
Αξία κτήσης		
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018	887.341	878.416
Προσθήκες	4.520	-
Πώληση θυγατρικής	(650)	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018	891.211	878.416
Συσσωρευμένες αποσβέσεις		
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018	(849.164)	(842.724)
Αποσβέσεις	(14.297)	(13.515)
Πώληση θυγατρικής	650	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018	(862.811)	(856.239)
Αναπόσβεστη αξία 31 Δεκεμβρίου 2018	28.401	22.177

10. Επενδύσεις σε συγγενείς

Την 13.9.2018 ο Όμιλος ίδρυσε συγγενή εταιρεία με διακριτικό τίτλο «EXTRADE GREEK FOOD MENTORS ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ» στην οποία συμμετέχει με ποσοστό 35% καταβάλλοντας ευρώ 8.400. Σκοπός της εν λόγω εταιρίας είναι η δημιουργία συνεργατικών σχημάτων μεταξύ ελληνικών επιχειρήσεων δραστηριοποιούμενων στον τομέα των τροφίμων και των ποτών με εξαγωγικό προσανατολισμό.

11. Επενδύσεις σε θυγατρικές

	Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017
Υπόλοιπο στην έναρξη περιόδου	1.257.295	1.355.675
Απομείωση	-	(98.380)
Αναστροφή απομείωσης	144.294	
Υπόλοιπο στη λήξη της περιόδου	1.401.588	1.257.295

Η επενδύσεις σε θυγατρικές περιλαμβάνουν την συμμετοχή της Εταιρείας στην άμεση θυγατρική της «ΑΤΤΙΚΑ FINANCE Α.Ε.» (σημ. 1.1).

Την 31.12.2018 η Εταιρεία εκτίμησε ότι η ζημία απομείωσης που έγινε σε προηγούμενα χρόνια δεν υφίσταται και έγινε αναστροφή απομείωσης ποσού ευρώ 144.294 εις όφελος των αποτελεσμάτων χρήσεως, στο κονδύλι «Λοιπά Έσοδα».

12. Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις

	Όμιλος		Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Συμμετοχή στο Επικουρικό Κεφάλαιο	42.735	48.390	42.735	48.390
Συμμετοχή στο Συνεγγυητικό Κεφάλαιο	571.743	552.174	571.743	502.174
Εγγύηση παραγώνων	65.148	71.731	65.148	71.731
ΕΤΕΚ ΧΑ	-	300.000	-	300.000
Δοσμένες εγγυήσεις (ενοικίων, ΔΕΗ)	7.525	9.937	935	4.562
Λοιπά	23.507	9.941	2.500	2.500
Σύνολο	710.658	992.173	683.061	929.357

Το ποσό ευρώ 571.743 αφορά καταβολή ως εγγύηση εισφορών στο Συνεγγυητικό Κεφάλαιο Εξασφάλισης Επενδυτικών Υπηρεσιών σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2533/1997. Ο Όμιλος επίσης έχει εκδώσει εγγυητική επιστολή προς το Συνεγγυητικό Κεφάλαιο ποσού Ευρώ 421.743.

13. Αναβαλλόμενη φορολογία

	Όμιλος		Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Υπόλοιπο στην έναρξη της χρήσεως	(0)	39.489	13.766	39.489
Φόρος στην κατάσταση αποτελεσμάτων	-	(20.699)	(13.766)	(25.722)
Απόκτηση Θυγατρικής	-	(18.790)	-	-
Υπόλοιπο στη λήξη της χρήσεως	(0)	(0)	-	13.766

Η κίνηση στις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη ο συμψηφισμός των υπολοίπων είναι η παρακάτω:

Όμιλος	31/12/2016	(Χρέωση)/ πίστωση στην κατάσταση αποτελεσμάτων	Απόκτηση θυγατρικής	31/12/2017
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις				
Προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων	123.848	(41.628)	-	82.220
Επιχορηγήσεις πάγιων επενδύσεων	10.847	(5.366)	-	5.481
Αποτίμηση χρεογράφων	50.305	(64)	-	50.241
Μεταφερόμενες φορολογικές ζημιές	-	16.724	-	16.724
Σύνολο	185.000	(30.335)	-	154.666
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις				
Πάγια περιουσιακά στοιχεία	(136.662)	9.636	(23.087)	(150.114)
Προβλέψεις αποζημίωσης προσωπικού	(8.850)	-	4.298	(4.552)
Σύνολο	(145.512)	9.636	(18.790)	(154.666)
Υπόλοιπο μετά το συμψηφισμό	39.489	(20.699)	(18.790)	-

Εταιρεία	31/12/2016	(Χρέωση)/ πίστωση στην κατάσταση αποτελεσμάτων	31/12/2017
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις			
Προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων	123.848	(41.628)	82.220
Επιχορηγήσεις πάγιων επενδύσεων	10.847	(5.366)	5.481
Αποτίμηση χρεογράφων	50.305	(64)	50.241
Σύνολο	185.000	(47.058)	137.942
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις			
Πάγια περιουσιακά στοιχεία	(136.662)	21.336	(115.326)
Προβλέψεις αποζημίωσης προσωπικού	(8.850)	-	(8.850)
Σύνολο	(145.512)	21.336	(124.176)
Υπόλοιπο μετά το συμψηφισμό	39.489	(25.722)	13.766

Ο Όμιλος και η Εταιρεία έπαψαν να αναγνωρίζουν αναβαλλόμενα περιουσιακά στοιχεία, διότι στο παρόν στάδιο δεν μπορεί να εκτιμηθεί η ανακτησιμότητά τους. Η εκτίμηση αυτή επανεξετάζεται σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού.

Ο Όμιλος την 31.12.2018, δεν είχε αναγνωρίσει αναβαλλόμενα φορολογικά περιουσιακά στοιχεία από μεταφερόμενες φορολογικές ζημιές ποσού 2.398.649 διότι δεν είναι δυνατό να εκτιμηθεί η ανακτησιμότητά τους.

14. Αποθέματα

	Όμιλος		Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Εμπορεύματα	218.252	4.892	-	-
Μείον: Προβλέψεις απομείωσης	-	-	-	-
Συνολική καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία	218.252	4.892	-	-

15. Πελάτες και λοιπές απαιτήσεις

	Όμιλος		Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Πελάτες	961.878	1.480.722	778.810	1.049.505
Μείον: Προβλέψεις απομείωσης	(276.892)	(283.518)	(276.892)	(283.518)
Τελικές απαιτήσεις πελατών	684.986	1.197.204	501.918	765.987
Έξοδα επομένων χρήσεων (προπληρωμές)	6.433	17.024	2.197	2.562
Δεδουλευμένα έσοδα	22.072	23.862	1.151	354
Λοιπές απαιτήσεις	1.297.067	138.556	71.076	107.280
Σύνολο	2.010.558	1.376.646	576.343	876.183

Από το κονδύλι Λοιπές απαιτήσεις ποσό ευρώ 749.960 αφορά το εισπρακτέο τίμημα από την πώληση της θυγατρικής «ΕΝΜΑ 2 Μ.Α.Ε.» το οποίο εισπράττεται 14/1/2019.

Επίσης στο ίδιο κονδύλι, ποσό ευρώ 433.536 αφορά το εισπρακτέο τίμημα από την πώληση ομολογιακού δανείου που κατείχε «ΑΤΤΙΚΑ FINANCE Α.Ε.» έναντι της «ΕΝΜΑ 2 Μ.Α.Ε.», το οποίο εισπράττεται 15/1/2019.

16. Τρέχουσες φορολογικές απαιτήσεις

	Όμιλος		Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Απαιτήσεις φόρους εισοδήματος	9.863	50.814	2.940	3.382

Το ανωτέρω κονδύλι αφορά απαιτήσεις από παρακρατούμενους και προκαταβλητέους φόρους εισοδήματος.

17. Ταμιακά διαθέσιμα και ισοδύναμα

	Όμιλος		Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Ταμείο	8.196	47.472	5.222	45.803
Καταθέσεις όψεως σε ευρώ	453.014	518.508	293.704	121.108
Καταθέσεις προθεσμίας σε ευρώ	690.000	1.181.000	-	400.000
Σύνολο	1.151.210	1.746.980	298.926	566.911

Τα ταμιακά διαθέσιμα και ισοδύναμα του Ομίλου είναι σε ευρώ.

Τα ανωτέρω ποσά αποτελούν τα ταμιακά διαθέσιμα και ισοδύναμα για σκοπούς της κατάστασης ταμειακών ροών.

Τα χρηματικά διαθέσιμα που κατατίθενται από τους πελάτες σε τραπεζικούς λογαριασμούς του Ομίλου προς διενέργεια επενδύσεων για λογαριασμό τους και κατόπιν εντολής τους είχαν ως εξής:

	Όμιλος		Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Καταθέσεις όψεως	1.590.567	1.561.257	1.590.567	1.561.257
Προθεσμιακές καταθέσεις overnight	2.205.000	3.708.000	2.205.000	3.708.000
Σύνολο	3.795.567	5.269.257	3.795.567	5.269.257

18. Μετοχικό κεφάλαιο

	Αριθμός μετοχών	Ονομαστική αξία μετοχής	Συνολικής αξία (Κοινές ονομαστικές μετοχές)
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	2.080.102	3,36	6.989.143
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	2.080.102	3,36	6.989.143
Μείωση μετοχικού κεφαλαίου		(0,96)	(1.996.898)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018	2.080.102	2,40	4.992.245

Με την από 25.10.2018 απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων της Εταιρίας το μετοχικό κεφάλαιο της μειώθηκε κατά ποσό €1.996.897,92 με μείωση της Ονομαστικής Αξίας των μετοχών κατά ποσό €0,96 ανά μετοχή ήτοι από €3,36 σε €2,40.

Μετά την εν λόγω μείωση το μετοχικό κεφάλαιο της Εταιρίας ανέρχεται συνολικά στο ποσό των €4.992.244,80 και διαίρεται σε 2.080.102 ονομαστικές κοινές μετά ψήφου μετοχές ονομαστικής αξίας €2,40 εκάστη.

19. Αποθεματικά

Όμιλος και Εταιρεία	Τακτικό αποθεματικό	Αποθεματικά εύλογης αξίας	Σύνολο
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	109.027	941	109.969
Διαφορά αποτίμησης τίτλων διαθεσίμων προς πώληση		(265)	(265)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	109.027	676	109.703
Πρώτη εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 (σημ.2.3)		(676)	(676)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018	109.027	-	109.027

(α) Τακτικό αποθεματικό

Το Τακτικό Αποθεματικό σχηματίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις της Ελληνικής Νομοθεσίας (κωδ.Ν.2190/20, άρθρα 44 και 45) κατά την οποία ποσό τουλάχιστον ίσο με το 5% των ετησίων καθαρών (μετά φόρων) κερδών, είναι υποχρεωτικό να μεταφερθεί στο Τακτικό Αποθεματικό μέχρι το ύψος του να φθάσει το ένα τρίτο του καταβλημένου μετοχικού κεφαλαίου. Το τακτικό αποθεματικό μπορεί να χρησιμοποιηθεί για κάλυψη ζημιών μετά από απόφαση της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης των μετόχων, και ως εκ τούτου δε μπορεί να χρησιμοποιηθεί για οποιοδήποτε άλλο λόγο.

(β) Αποθεματικό εύλογης αξίας

Το Αποθεματικό εύλογης αξίας περιλαμβάνει τις διαφορές αποτίμησης των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που έχουν χαρακτηριστεί ως διαθέσιμα προς πώληση. Το εν λόγω αποθεματικό ανακατατάχθηκε στα Αποτελέσματα εις νέον την 1.1.2018 με την πρώτη εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 (σημ. 2.3).

20. Δανεισμός

	Όμιλος		Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Μακροπρόθεσμος δανεισμός				
Ομολογιακά δάνεια	402.414	489.341	402.414	489.341
Τραπεζικά δάνεια	1.344.115	1.170.297	1.049.387	465.353
Σύνολο μακροπρόθεσμων δανείων	1.746.529	1.659.638	1.451.801	954.694
Βραχυπρόθεσμα δάνεια				
Τραπεζικά δάνεια	577.644	1.316.135	577.644	1.316.135
Βραχυπρόθεσμο μέρος μακροπρόθεσμων δανείων	238.828	247.350	154.616	131.489
Σύνολο βραχυπρόθεσμων δανείων	816.472	1.563.485	732.260	1.447.623
Σύνολο δανείων	2.563.001	3.223.123	2.184.061	2.402.317

Τα μακροπρόθεσμα δάνεια του Ομίλου αναλύονται ως εξής:

Είδος δανείου	Αξία στον ισολογισμό	Τρόπος πληρωμής	Ημερομηνία Αποπληρωμής	Επιτόκιο
Ομολογιακό δάνειο	402.414	Στη λήξη	31/12/2021	2,0%
Τραπεζικό δάνειο	464.951	Τοκοχρεωλυτικό	14/2/2022	3,5% + 3 month Euribor
Τραπεζικό δάνειο *	378.940	Τοκοχρεωλυτικό	11/6/2023	6% + Euribor 360 ημερών
Τραπεζικό δάνειο	739.052	Ανοιχτό	-	4,85%

* Υπάρχει σύμβαση ενεχύρου επί απαιτήσεων που απορρέουν από συμβάσεις πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας στη ΛΑΓΗΕ Α.Ε. .

Στις αρχές της χρήσεως 2017 ο Όμιλος εξαγόρασε μέρος του Ομολογιακού δανείου που έχει εκδώσει. Από την εν λόγω εξαγορά προέκυψε κέρδος ποσού 111.990 που εμφανίζεται στο κονδύλι Λοιπά έσοδα (σημ. 26).

Όλα τα δάνεια του Ομίλου είναι σε ευρώ.

Την 31 Δεκεμβρίου 2018 η λογιστική αξία των δανείων προσεγγίζει την εύλογη.

21. Υποχρεώσεις παροχών στους εργαζόμενους μετά την έξοδο από την υπηρεσία

	Όμιλος		Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Υπόλοιπο έναρξης	59.384	39.613	39.613	39.613
Απόκτηση θυγατρικής	-	18.484	-	-
Χρέωση στα αποτελέσματα	-	1.287	-	-
Υπόλοιπο λήξης	59.384	59.384	39.613	39.613

Όπως αναφέρεται στη σημείωση 3.13 ο Όμιλος για την τρέχουσα χρήση δεν διενήργησε αναλογιστική μελέτη για τον προσδιορισμό των υποχρεώσεων που απορρέουν από προγράμματα καθορισμένων παροχών στο προσωπικό. Εκτίμηση του Ομίλου είναι ότι, η ήδη σχηματισθείσα υποχρέωση είναι επαρκής για τον αριθμό προσωπικού που έχει και ότι αν διενεργούνταν αναλογιστική μελέτη η επίδραση στο ύψος της υποχρέωσης και στα συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα της χρήσεως θα ήταν ασήμαντη.

22. Προβλέψεις

Όμιλος	Εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις	Πρόβλεψη ανέλεγκτων χρήσεων	Λοιπά	Σύνολο
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	102.235	9.000	-	111.235
Απόκτηση θυγατρικής			700	700
Μη χρησιμοποιηθείσες προβλέψεις χρήσεως	(102.235)	(9.000)	-	(111.235)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	-	-	700	700
Μη χρησιμοποιηθείσες προβλέψεις χρήσεως			(700)	(700)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018	-	-	-	-

Εταιρεία	Εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις	Πρόβλεψη ανέλεγκτων χρήσεων	Λοιπά	Σύνολο
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	102.235	9.000	-	111.235
Μη χρησιμοποιηθείσες προβλέψεις χρήσεως	(102.235)	(9.000)	-	(111.235)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	-	-	-	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018	-	-	-	-

Η αναστροφή των προβλέψεων για εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις ευρώ 102.235 την προηγούμενη χρήση, ήλθε εις όφελος των αποτελεσμάτων σε μείωση του κονδυλίου Λοιπά λειτουργικά έξοδα.

Η αναστροφή των προβλέψεων για ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις ευρώ 9.000 την προηγούμενη χρήση, ήλθε εις όφελος του φόρου εισοδήματος.

23. Επιχορηγήσεις

	Όμιλος		Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Υπόλοιπο έναρξης	18.899	37.402	18.899	37.402
Μεταφορά στα αποτελέσματα (αποσβέσεις)	(4.129)	(18.504)	(4.129)	(18.504)
Υπόλοιπο λήξης	14.770	18.899	14.770	18.899
Μακροπρόθεσμο μέρος	14.770	18.899	14.770	18.899
Βραχυπρόθεσμο μέρος	-	-	-	-
Σύνολο	14.770	18.899	14.770	18.899

Οι επιχορηγήσεις αφορούν την απόκτηση πάγιων περιουσιακών στοιχείων.

Η απόσβεση της χρήσεως καταχωρήθηκε αφαιρετικά των αποσβέσεων των εν λόγω πάγιων περιουσιακών στοιχείων.

24. Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις

	Όμιλος		Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Εγγυήσεις ενοικίων	3.250	3.250	-	-
Υποχρεώσεις προς την ΑΤΤΙΚΑ BANK ΑΤΕ	1.350.200	1.350.200	-	-
Σύνολο	1.353.450	1.353.450	-	-

Οι υποχρεώσεις προς την «ΑΤΤΙΚΑ BANK ΑΤΕ» προέρχονται από την εξαγορά της ΑΤΤΙΚΑ FINANCE Α.Ε. (σημ. 33). Ποσό ευρώ 1.160.000 εξοφλήθηκε την επόμενη χρήση (22/1/2019).

25. Πωλήσεις

Η ανάλυση των εσόδων του Ομίλου και της Εταιρείας έχει ως εξής:

	Όμιλος		Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Προμήθειες από αγοραπωλησίες μετοχών και παραγώγων	873.879	914.421	873.879	914.421
Πωλήσεις ηλεκτρικής Ενέργειας	521.145	554.664	-	-
Πωλήσεις εμπορευμάτων	71.360	162.587	-	-
Παροχή υπηρεσιών	22.780	-	-	-
Σύνολο	1.489.165	1.631.673	873.879	914.421

26. Λοιπά έσοδα

	Όμιλος		Εταιρεία	
	2018	2017	2018	2017
Έσοδα από ενοίκια	41.955	2.289	1.155	4.419
Κέρδη από εξαγορά ομολογιακού δανείου	-	111.990	-	111.990
Κέρδη αποτίμησης χρεογράφων	-	221	-	221
Κέρδη από την πώληση θυγατρικής	376.381	-	-	-
Αναστροφή απομείωσης θυγατρικής	-	-	144.294	-
Λοιπά έσοδα	85.959	27.211	63.978	1.249
Σύνολο	504.295	141.711	209.427	117.879

27. Παροχές σε εργαζομένους

	Όμιλος		Εταιρεία	
	2018	2017	2018	2017
Μισθοί	(554.321)	(459.186)	(314.386)	(321.183)
Έξοδα κοινωνικής ασφάλισης	(120.181)	(100.695)	(59.771)	(65.187)
Λοιπά έξοδα και παροχές	(39.043)	(7.797)	(37.104)	(4.305)
Συνταξιοδοτικό κόστος προγραμμάτων καθορισμένων παροχών	-	(1.287)	-	-
Σύνολο	(713.544)	(568.965)	(411.261)	(390.674)

Ο αριθμός του απασχολούμενου προσωπικού κατά την 31/12/2018 για τον Όμιλο ανήλθε σε 28 (2017: 24) άτομα και για την Εταιρεία σε 18 άτομα (2017:15).

28. Χρηματοοικονομικό κόστος – καθαρό

	Όμιλος		Εταιρεία	
	2018	2017	2018	2017
Χρηματοοικονομικά έξοδα				
-Τραπεζικά δάνεια	(139.623)	(152.634)	(87.603)	(93.089)
- Ομολογιακά δάνεια	-	(9.595)	-	(9.595)
-Λοιπά έξοδα τραπεζών	(21.250)	(11.933)	(16.861)	(11.042)
-Λοιπά έξοδα			-	
	(160.874)	(174.163)	(104.464)	(113.726)
Χρηματοοικονομικά έσοδα				
-Έσοδα τόκων τραπεζικών καταθέσεων	26.164	32.297	19.618	22.561
-Λοιπά έσοδα	339	247	339	247
	26.502	32.544	19.957	22.808
Σύνολο	(134.371)	(141.619)	(84.507)	(90.918)

29. Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Τα συνδεδεμένα μέρη του Ομίλου περιλαμβάνουν τα βασικά μέλη της Διοίκησης του Ομίλου και τα πρόσωπα που ελέγχουν τον Όμιλο, τα στενά συγγενικά τους πρόσωπα, και τις οικονομικές οντότητες που ελέγχονται ή ελέγχονται από κοινού από τα αυτά τα πρόσωπα.

Παροχές προς τη διοίκηση

Οι συνολικές αμοιβές των βασικών μελών της Διοίκησης του Ομίλου και της Εταιρείας για την περίοδο 1.1-31.12.2018 ανήλθαν στο ποσό ευρώ 37.937 (1.1-31.12.2017: 37.937).

Δεν υπήρχαν άλλες συναλλαγές ή υπόλοιπα με συνδεδεμένα μέρη.

30. Δεσμεύσεις

Την 31η Δεκεμβρίου 2018 ο Όμιλος έχει συνάψει διάφορες συμφωνίες λειτουργικής μίσθωσης που αφορούν κυρίως ενοικίαση γραφείων, οικοπέδων και μεταφορικών μέσων. Το σύνολο της μελλοντικής ελάχιστης καταβολής μισθωμάτων έχει ως εξής:

	Όμιλος		Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Έως 1 έτος	66.073	46.762	12.000	12.000
Από 2-5 έτη	138.492	89.002	21.000	33.000
Περισσότερα από 5 έτη	88.965	198.965	-	-
Σύνολο	293.530	334.729	33.000	45.000

31. Ενδεχόμενες υποχρεώσεις

Εγγυητικές επιστολές

	Ομίλος		Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Εγγυητική προς το Συνεγγυητικό	421.743	352.174	421.743	352.174
Εγγυητικές καλής εκτέλεσης	29.100	51.210	-	-
Εγγυητικές για συμμετοχή σε διαγωνισμούς	84.840	13.000	-	-
	535.683	416.384	421.743	352.174

Εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις

Δεν εκκρεμούσαν σημαντικές αγωγές κατά του Ομίλου ούτε υπάρχουν άλλες ενδεχόμενες υποχρεώσεις την 31 Δεκεμβρίου 2018, για τις οποίες δεν έχει αναγνωριστεί πρόβλεψη, οι οποίες ενδέχεται να επηρεάσουν σημαντικά την οικονομική θέση του Ομίλου.

32. Μερίσματα

Ο Όμιλος δεν κατέβαλε μερίσματα στη τρέχουσα χρήση.

33. Επιχειρηματικές συνενώσεις

Με την από 2.2.2017 απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων της εταιρίας «ATTICA FINANCE A.E.», αποφασίστηκε ομόφωνα η μείωση του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρίας κατά το ποσό των ευρώ 1.350.200 με ακύρωση εκατόν εβδομήντα δύο χιλιάδων (172.000) μετοχών ονομαστικής αξίας 7,85 ευρώ εκάστης, οι οποίες στο σύνολό τους ανήκαν στη μέτοχο «ATTICA BANK A.T.E.». Το ποσό των 1.350.000 θα επιστραφεί με καταβολή μετρητών στην «ATTICA BANK A.T.E.».

Μετά την εν λόγω μείωση του μετοχικού κεφαλαίου της «ATTICA FINANCE A.E.» το ποσοστό της ΔΥΝΑΜΙΚΗΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΑΕΠΕΥ ανήλθε σε 81,83% (προηγουμένως 45%) και της «ATTICA BANK A.T.E.» 18,17% (προηγουμένως 55%). Με αυτή τη συναλλαγή η «ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΑΕΠΕΥ» απέκτησε τον έλεγχο της «ATTICA FINANCE A.E.» και των θυγατρικών της.

Με την απόκτηση του ελέγχου της «ATTICA FINANCE A.E.» αποκτήθηκε και ο έλεγχος της κατά 100% θυγατρικής της «ENMA 2 Μ.Α.Ε.».

Η εύλογη αξία του τιμήματος για την απόκτηση της «ATTICA FINANCE A.E.» έχει ως εξής:

Προηγούμενης αξία της επένδυσης στην ATTICA FINANCE A.E.	1.355.675
Υποχρέωση προς την «ATTICA BANK A.T.E.»	1.350.200
Σύνολο τιμήματος	2.705.875

Η εύλογη αξία των καθαρών περιουσιακών στοιχείων των εταιρειών «ATTICA FINANCE A.E.» και της θυγατρικής της «ENMA 2 Μ.Α.Ε.» είχε ως εξής:

Ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία	1.502.508
Πελάτες και λοιπές απαιτήσεις	419.609
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	1.125.563
Λοιπά περιουσιακά στοιχεία	105.020
Δάνεια	(934.702)
Λοιπές υποχρεώσεις	(150.676)
Καθαρά περιουσιακά στοιχεία	2.067.323

Η λογιστικοποίηση της συνένωσης και ο προσδιορισμός της υπεραξίας έγινε ως εξής:

Τίμημα εξαγοράς	2.705.875
Μη ελέγχουσα συμμετοχή	<u>375.680</u>
	3.081.555
μείον: εύλογη αξία των καθαρών περιουσιακών στοιχείων	<u>(2.067.323)</u>
Υπεραξία	<u>1.014.232</u>

Την 31/12/2018 η Όμιλος πούλησε τη θυγατρική εταιρία «ENMA 2 Μ.Α.Ε.».

Η συναλλαγή λογιστικοποιήθηκε ως εξής:

Αξία τιμήματος	749.960
Μείον:	
Καθαρά περιουσιακά στοιχεία της θυγατρικής	(66.981)
Υπεραξία	<u>(306.598)</u>
Κέρδος	<u>376.381</u>

Το τίμημα εισπράχθηκε στις 14/1/2019.

34. Γεγονότα μετά την ημερομηνία του ισολογισμού

Πέρα των ήδη αναφερθέντων γεγονότων δεν υπάρχουν σημαντικά γεγονότα μεταγενέστερα της 31ης Δεκεμβρίου 2018 τα οποία θα έπρεπε ή να κοινοποιηθούν ή να διαφοροποιήσουν τα κονδύλια των δημοσιευμένων οικονομικών καταστάσεων.

Αθήνα , 27 Φεβρουαρίου 2019

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. & Δ/νων
Σύμβουλος

Ο Γενικός Διευθυντής & Μέλος
του Δ.Σ.

Η Υπεύθυνη του Λογιστηρίου

Αλέξανδρος Β. Πουλαρίκας

Α.Δ.Τ.: X 152835

Βασίλειος Δ. Χλυμπάτσος

Α.Δ.Τ.: AN 168121

Μαρία Καλοκουβάρου –
Σταμοπούλου

Αρ. Αδείας ΟΕΕ Α΄ Τάξης 011551